

Rammeaftale

mellem

**Aarhus Universitet (AU) og Miljøministeriet
om udførelse af forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse**

ved DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

2015-2018

Indhold

1. Indledning	3
2. Formål	4
3. Rammeaftalens periode	4
4. Økonomi	5
5. Betalingsbetingelser	5
6. Opfølgning og afrapportering på rammeaftalen	5
7. Samarbejdsfora	6
8. AU/DCE's forpligtelser	7
8.1 Synergi mellem forskning, forskningsbaseret overvågning og rådgivning	8
8.2 Ressourcemæssig sammenhæng mellem forskning, forskningsbaseret overvågning og rådgivning	8
8.3 Forskning	9
8.4 Forskningsbaseret overvågning og datavirksomhed	9
8.5 Forskningsbaseret rådgivning	10
8.6 Formidling	11
9. Miljøministeriets forpligtelser	11
10. Særlige forhold	12
11. Forskningsfrihed, rettigheder, offentliggørelse af forskningsresultater	12
13. Konkurrenceudsættelse	16
14. Konfliktløsning ved tvister eller misligholdelse	16
15. Ændring af rammeaftalen	17
16. Påtegning	17

Bilag til rammeaftalen

Bilag 1) Økonomiske rammer

Bilag 1 A) Samlet indtægtsgrundlag

Bilag 1 B) Sigtelinjerne i medfinansiering til forskning

Bilag 2) Faglige områder

Bilag 3) AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

Bilag 4) Publicering i forbindelse med forskningsbaseret myndighedsbetjening

Bilag 5) Den gode proces og leverance ved forskningsbaseret rådgivning

1. Indledning

Forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse er en fællesbetegnelse for en række ydelser, som universiteterne i dag udfører for staten. Ydelserne spænder fra forskning inden for et bestemt område til konkrete forskningsbaserede beredskabs- og rådgivningsopgaver.

Frem til 1. januar 2007 var Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) en sektorforskningsinstitution i Miljøministeriet, som ifølge Lov om Sektorforskningsinstitutioner havde til formål at bedrive forskning bl.a. med henblik på at sikre, at sektorforskningsinstitutionen kunne rådgive inden for institutionens kerneområder og udføre myndighedsopgaver m.v. DMU havde således som sektorforskningsinstitution under Miljøministeriet til opgave at forske og rådgive om de strukturer, processer og sammenhænge, der er af betydning for anvendelsen og beskyttelsen af Danmarks miljø- og naturværdier.

Fra 1. januar 2007 blev DMU en del af Aarhus Universitet (AU) i forbindelse med regeringens reform af forsknings- og universitetsområdet. Som led i reformen blev det vedtaget, at universiteterne kunne udføre de aktiviteter, som hidtil var blevet varetaget af sektorforskningsinstitutionerne. AU er en selvejende institution under tilsyn af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser med en bestyrelse som overordnet ansvarlig. DMU blev integreret i AU som det nationale miljøforskningscenter. Den 1. juli 2011 er DMU erstattet af en ny organisation: DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, som herefter er den organisatoriske ramme og identitet for AU's videnuddveksling inden for miljø og energi, særligt med henblik på den forskningsbaserede myndighedsbetjening til Miljøministeriet.

Siden overflytningen af DMU til AU er samarbejdet mellem Miljøministeriet og AU om forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse blevet videreført, men nu organiseret igennem 4-årige rammeaftaler om forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse.

Nærværende rammeaftale indgås mellem:

Aarhus Universitet, Nordre Ringgade 1, 8000 Aarhus C, CVR-nr. 31 11 91 03
og
Miljøministeriet, Børsgade 4, 1215 København K, CVR-nr. 12 85 43 58

Rammeaftalen underskrives af formanden for Aarhus Universitets bestyrelse og departementschefen for Miljøministeriet.

Parterne er enige om at etablere et længerevarende strategisk samarbejde om vidensopbygning og videnovertagelse af høj kvalitet om de strukturer, processer og sammenhænge, der er af betydning for anvendelsen og beskyttelsen af Danmarks miljø- og naturværdier.

Samarbejdet tager udgangspunkt i det arbejde, som DMU udførte som sektorforskningsinstitution i Miljøministeriet, og omfatter forskning og uddannelse af forskere bl.a. i form af ansættelse af ph.d-studerende som grundlag for en forskningsbaseret overvågning, forskningsbaseret rådgivning og formidling.

Samarbejdet skal bidrage til beslutningsgrundlaget for en vidensbaseret miljøpolitik og for Miljøministeriets og andre myndigheders administrative og forvaltningsmæssige opgaver på natur- og miljøområdet.

Det nuværende Uddannelses- og Forskningsministerium (UFM) har sammen med Miljøministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Transportministeriet, Fødevareministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse udarbejdet vejledende retningslinjer for aftaler mellem fagministerier og universiteter om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Parterne er enige om at følge disse retningslinjer. Der henvises til UFM's hjemmeside.

2. Formål

Nærværende rammeaftale etableres med henblik på at regulere samarbejdet mellem Miljøministeriet og AU i perioden 2015-2018 om den forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse inden for anvendelse og beskyttelse af Danmarks miljø- og naturværdier.

Formålet med rammeaftalen er at etablere rammerne for et samarbejde mellem parterne, der skal sikre, at AU via DCE gennemfører forskning, som kan understøtte Miljøministeriets forvaltningsmæssige opgaver, samt sikre, at AU via DCE har den viden og de kompetencer, der kræves for at levere forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse inden for de fagområder, der er omfattet af aftalen.

Fagområder i relation til nærværende aftale er luftmiljø, miljøforhold og natur i ferskvand og marine vande, terrestrisk økologi og biodiversitet, miljøkemi og mikrobiologi, arktisk miljø og natur, samfundsvidenskabelig miljøanalyse samt integreret analyse af samspillet mellem samfundets aktiviteter og miljø- og naturforhold.

AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse omfatter følgende opgavetyper:

- forskning,
- løbende og ad hoc rådgivningsopgaver baseret på den udførte forskning,
- overvågning og datavirksomhed (fagdatacentre) som integreret del af forskning,
- formidling og vidensoverførsel af resultater fra forskningsaktiviteter, samt
- driftsopgaver i forbindelse hermed.

3. Rammeaftalens periode

Rammeaftalen gælder i 4 år, regnet fra 1. januar 2015, dog således at rammeaftalen genforhandles hvert år for en ny 4-årig periode.

Den årlige forhandling (rulning) er primært en justering i henhold til udviklingen i den økonomiske ramme og opgaveporteføljen, hvorimod der hvert 4. år gennemføres en mere grundlæggende genforhandling af rammeaftalens samlede udformning og indhold, f.eks. strategier mv. jf. UFM's vejledende retningslinjer for aftaler mellem fagministerier og universiteter om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Indeværende rammeaftale skal senest grundlæggende genforhandles i 2017 i forbindelse med forberedelse af rammeaftalen 2018-2021.

Begge parter kan igangsætte den årlige genforhandling af rammeaftalen på et hvilket som helst tidspunkt efter den 1. januar. Det skal ske ved skriftlig henvendelse, hvor det fremgår, at der er tale om genforhandling, således at tidspunktet for opstart af genforhandling kan konstateres. Skriftlig henvendelse om genforhandling skal ske til direktøren for AU/DCE eller den ansvarlige vicedirektør i Naturstyrelsen. Andre løbende drøftelser mellem parterne anses ikke for genforhandling.

Senest den 1. december i de følgende år skal parterne have genforhandlet rammeaftalen med et nyt 4-årigt sigte; den 1. december 2015 således for perioden 2016-2019. Genforhandling af rammeaftalen kan ske enten i form af et tillæg til nærværende rammeaftale og justering af bilag eller i form af en ny rammeaftale og nye bilag.

Den genforhandlede rammeaftale underskrives i henhold til afsnit 1.

4. Økonomi

Denne rammeaftale omfatter Miljøministeriets bevilling til Miljøundersøgelser (Reservationsbevilling), som fremgår af finanslovenes § 23.31.01. Bevillingens størrelse fastsættes på de årlige finanslove. I bilag 1 angives finanslovsbevillingens rammer og forventninger til bevillingens anvendelse. Bilaget opdateres hvert år i forbindelse med den årlige forhandling af rammeaftalen af AU/DCE.

Parterne er enige om, at der skal være transparens i ressourceanvendelsen i forhold til MIM's bevilling. MIM vil i løbet af 2015 stille krav om øget transparens af bevillingens anvendelse med henblik på indarbejdelsen i kommende aftalegrundlag.

Såfremt der sker konkurrenceudsættelse af opgaver omfattet af rammeaftalen, nedsættes Miljøministeriets bevilling til AU/DCE i henhold til bestemmelserne i afsnit 13. Pålægges Miljøministeriets bevilling til Miljøundersøgelser besparelser af regeringen, herunder dispositionsbegrænsninger eller ekstraordinære effektiviseringer fra Finansministeriet, skal bevillingen til AU/DCE bidrage til at dække disse besparelser jf. dog pkt. 15 om ændringer af rammeaftalen.

MIM har den 29. november 2013 varslet opgaver og aktiviteter under området Samfund frigjort for aftalen fra og med 2017 med henblik på at revurdere opgavekomplekset. Der pågår drøftelser om konsekvenserne af frigørelsen.

Ud over bevillingen fra Miljøministeriet hjemtager AU/DCE bevillinger i konkurrence fra forskningsråd, nationale og internationale forskningsprogrammer og andre brugere. AU/DCE budgetterer med en årlig ekstern indtægt herfra af samme størrelse, som bevillingen fra Miljøministeriet.

Miljøministeriet kan indgå aftaler med AU/DCE om, at AU/DCE skal udføre yderligere ikke-udbudspligtige opgaver, end hvad der følger af nærværende rammeaftale. Aftaler om sådanne ydelser skal indgås skriftligt og bør indgås som fastprisaftaler.

5. Betalingsbetingelser

Miljøministeriet overfører bevillingen under nærværende rammeaftale til AU/DCE med 1/12 af Miljøministeriets bevilling på finanslovene til Miljøundersøgelser hver måned iht. Statens budgetvejledning om likviditetsopfyldelse i staten, jf. pkt. 2.2.6.1. i budgetvejledningen.

6. Opfølgning og afrapportering på rammeaftalen

AU/DCE fremsender den 1. april hvert år en årsrapport til Miljøministeriet med redegørelse for opnåede resultater og opfyldelse af de aftalemæssige forpligtelser i det foregående år. Årsrapporten indeholder 1) en generel redegørelse for årets arbejde og resultater samt 2) en specifik økonomisk og 3) faglig redegørelse for årets resultat. Årsrapporten skal desuden indeholde en erklæring om, at AU/DCE har anvendt Miljøministeriets bevilling i overensstemmelse med vilkårene beskrevet i rammeaftalen.

Den økonomiske redegørelse beskriver bevillingens anvendelse i henhold til den tematiske opstilling i bilag 1A samt en opgørelse over disponeret fremtidigt forbrug af bevillingen i aftaleperioden. I bilag 1B angiver MIM sigtelinjerne for balancen mellem de forskellige temaer på et 4-årigt sigt for forskningsdelen.

Den faglige redegørelse indeholder en status for opfyldelse af rammeaftalen i forhold til opgave/leverance i bilag 2. Endvidere indeholder den faglige redegørelse en opgørelse over de faglige publikationer i relation til den tematiske opstilling i bilag 2. Denne opgørelse over de faglige publikationer bidrager til at dokumentere, at der er opbygget viden og forsket i henhold til rammeaftalen.

1. september fremsender AU/DCE en midtvejsstatus til Miljøministeriet for årets arbejde inden for rammeaftalen. Denne midtvejsstatus består af ½ årlig status for bevillingen i henhold til den tematiske opstilling i bilag 1A samt ½ årlig status for opgave/leverance i bilag 2 og ½ årlig status for opgørelsen over faglige publikationer, jf. leverancerne i ovenstående afsnit om årsrapporten.

Både årsrapporten og midtvejsstatus sendes til vicedirektøren i Naturstyrelsen med det faglige ansvar for rammeaftalen.

7. Samarbejdsfora

Parterne er enige i, at en forudsætning for udmøntningen af samarbejdet i rammeaftalen er velfungerende samarbejdsfora, hvor parterne forpligter sig til løbende at orientere hinanden om forhold, der har betydning for Miljøministeriets opgavevaretagelse og AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsbetjening.

AU og Miljøministeriet indgår derfor et formaliseret samarbejde med henblik på at sikre gensidig information om, på den ene side forskningen og videnopbygningen, og på den anden side den politisk/administrative indsats på natur- og miljøområdet. Det formaliserede samarbejde skal endvidere sikre opfølgning på nærværende rammeaftale.

AU og Miljøministeriet indgår i følgende faste samarbejdsfora:

Ledelsesgruppens strategiske kontaktmøder

Ledelsesgruppen består fra AU af dekanen for Science and Technology, prodekanen for videnudveksling ved Science and Technology samt centerdirektør for AU/DCE. Fra Miljøministeriet deltager departementschefen, afdelingschef med ansvar for forskning samt direktør og vicedirektør fra Naturstyrelsen. Tilforordnede deltager efter behov.

Ledelsesgruppen afholder efter behov 1-2 årlige møder om de strategiske/politiske udfordringer Miljøministeriet og AU står over for i relation til nærværende rammeaftale. Også udfordringer af administrativ og økonomisk karakter i forhold til aftalen kan drøftes.

Faste punkter på ledelsesgruppens strategiske kontaktmøder er:

- Væsentlige politisk/forskningspolitiske anliggender af betydning for aftalen
- De økonomiske aspekter af betydning for aftalen
- Drøftelse om:
 - Fremtidige videnbehov
 - Igangsætning af uforudsete og/eller akutte indsatser
 - Kommende kommunikationstiltag
 - Særlige aktiviteter ift. EU

Ledelsesgruppen initierer yderligere strategiske drøftelser mellem parterne (strategiseminar el. lign.) efter behov.

AU/DCE indkalder og sekretariatsbetjener Ledelsesgruppen.

Styregruppe for rammeaftalen

Møderne holdes på direktionsniveau. Fra Miljøministeriet deltager afdelingschef med ansvar for forskning (formand), departementets sekretariatschef, og en vicedirektør fra henholdsvis Naturstyrelsen, Miljøstyrelsen og Geodatastyrelsen samt den ansvarlige kontorchef for rammeaftalen i NST. Fra AU deltager prodekan for videnudveksling, og fra DCE deltager direktøren.

Status for nærværende rammeaftale og genforhandlingerne af næste års rammeaftale drøftes på disse møder. Endvidere drøftes strategiske politiske og forskningsmæssige forhold, som har betydning for rammeaftalen.

Som udgangspunkt afholdes der 2 møder per år - i henholdsvis april og september.

På mødet i april drøftes de faglige resultater, det økonomiske resultat og afrapportering fra foregående års rammeaftale på grundlag af årsrapporten, som AU/DCE fremsender til Miljøministeriet senest 1. april. Ligeledes koordineres ved dette møde indspil til finansloven i relation til myndighedsbetjeningen omfattet af denne rammeaftale.

På mødet i september drøftes midtvejsstatus på årets rammeaftale på grundlag af midtvejsstatus fremsendt af AU/DCE senest 1. september til Miljøministeriet. Genforhandlingerne af næste års rammeaftale drøftes endvidere på dette møde og en proces- og tidsplan godkendes.

På begge møder i styregruppen for rammeaftalen vil AU/DCE redegøre for arbejdet i de faglige områdemøder, jf. nedenstående afsnit om faglige områdemøder.

Behovet for supplerede styregruppemøder i forhold til genforhandlingerne aftales konkret år for år.

Miljøministeriet indkalder og sekretariatsbetjener styregruppen.

Faglige områdemøder

Status og fremdriften på rammeaftalens opgaver og leverancer drøftes på disse møder. Endvidere skal møderne bidrage med input og opgaver til brug for genforhandling af rammeaftalen.

De faglige områdemøder gennemføres ud fra en standarddagsorden. Centralt er på den ene side en skriftlig orientering fra AU/DCE om status på myndighedsopgaver, projekter og indsatsområder, på den anden side en skriftlig orientering fra Miljøministeriet om ønsker til myndighedsunderstøttelsen fremover.

Der afholdes som udgangspunkt 2 årlige møder. Der er etableret faglige områdemøder inden for følgende faglige områder: Luft; Natur; Vand; Kemi og Bioteknologi; Samfund samt Klima (KEB-MIN). Møderne afholdes mellem forskningsledere på vegne af AU/DCE og Miljøministeriets kon-torchefer på de faglige områder.

AU/DCE indkalder og sekretariatsbetjener disse faglige områdemøder.

Styregruppe for overvågning

Status og fremdriften i overvågningsopgaverne drøftes på disse møder.

Der afholdes møder efter behov, og som minimum 2 møder per år.

Møderne afholdes mellem vicedirektør i Naturstyrelsen med ansvar for rammeaftalen, direktøren for DCE, overvågningskoordinator i DCE og Energi og Overvågningssekretariatet (PSS) i MC Nykøbing NST Storstrømmen.

Naturstyrelsen indkalder og sekretariatsbetjener styregruppen for overvågning.

Andre samarbejdsfora

Herudover deltager AU/DCE og Miljøministeriet i en række mere opgavespecifikke samarbejdsfora, f.eks. i forbindelse med natur- og miljøovervågningsprogrammet.

8. AU/DCE's forpligtelser

Samarbejdet mellem AU og Miljøministeriet beskrevet i denne rammeaftale, har som nævnt i indledningen til rammeaftalen, til formål at sikre, at AU via DCE fortsat løser de opgaver, som DMU

løste for Miljøministeriet, som sektorforskningsinstitution. Samarbejdet skal således sikre, at AU/DCE fortsat bedriver forskning, som kan understøtte AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse til Miljøministeriet.

AU/DCE forpligter sig inden for de faglige, jf. bilag 2, og økonomiske rammer, jf. bilag 1, af denne rammeaftale til,

1. at udføre strategisk, problemorienteret forskning inden for de nævnte fagområder, jf. pkt. 2, med henblik på at myndighedsunderstøttelse kan ske på et forskningsbaseret grundlag,
2. at gennemføre forskningsbaseret natur- og miljøovervågning, herunder tilknyttet datavirksomhed,
3. at levere forskningsbaseret rådgivning af Miljøministeriet inden for fagområderne,
4. at formidle relevant information inden for fagområderne til Miljøministeriet, andre interessenter og offentligheden.

Opgaverne udføres i et integreret samspil, hvor forskningen, overvågningsopgaverne (inkl. data-virksomhed), rådgivningen samt formidlingen samlet udvirker den forskningsbaserede myndighedsbetjening af Miljøministeriet.

Endvidere forpligter AU/DCE sig til at vedligeholde de for opgavevaretagelsen nødvendige akkrediteringer, kvalitetssikringssystemer, tidsregistreringssystemer og journalsystemer.

I forbindelse med eventuelle ønsker fra Miljøministeriet om løsning af opgaver, der ligger uden for denne rammeaftale, forpligter AU/DCE sig endvidere til at påtage sig disse opgaver mod betaling, jf. afsnit 4, forudsat, at den nødvendige kompetence og kapacitet er til stede eller kan etableres.

8.1 Synergi mellem forskning, forskningsbaseret overvågning og rådgivning

Parterne forventer, at AU/DCE gør udbredt brug af mulighederne for faglig og økonomisk synergi-effekt fra samvirke mellem forskning, forskningsbaseret overvågning og forskningsbaseret rådgivning. Forskningsbaseret overvågning og rådgivning er et produkt af indhentede forskningsresultater og samtidigt et input til fremtidig forskning. Aktiviteterne er således baseret på en sammenhængende opgavevaretagelse, hvor overvågning og rådgivning er integreret i forskningen, og hvor overvågning og rådgivning udgør en del af forskningen. Gennem en hensigtsmæssig styring kan både det faglige udbytte og den samlede ressourceanvendelse optimeres ved et samvirke mellem de forskellige opgavetyper.

Parterne forventer endvidere, at AU/DCE udnytter synergimulighederne ved samvirke mellem opgaverne omfattet af den forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse og AU's øvrige områder, som er uddannelse og innovation. Parterne undersøger løbende muligheder for og omkostninger ved at udvide den forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse gennem at inddrage andre dele af AU.

8.2 Ressourcemæssig sammenhæng mellem forskning, forskningsbaseret overvågning og rådgivning

Parterne er enige om at udvise fleksibilitet, således at forholdet mellem ressourceanvendelsen til henholdsvis forskning, forskningsbaseret overvågning og forskningsbaseret rådgivning løbende tilpasses til de aktuelle behov.

Parterne er enige om at tilstræbe, at der set over en længere periode anvendes ca. 40 % af bevillingen til medfinansiering af forskningsgrundlaget og ca. 60 % af bevillingen til de øvrige opgaver omfattet af forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse. Andelen afsat til forskningsfinansiering er mindre end for sammenlignelige rammeaftaler pga. omfanget af forskningsbaserede overvågningsopgaver under rammeaftalen.

Omkostningerne til forskningsfinansieringen medregnes ved opgørelsen af de samlede offentlige udgifter til forskning, udvikling og innovation.

8.3 Forskning

Varetagelse af myndighedsunderstøttelsen af Miljøministeriet forudsætter tilstedeværelsen af de nødvendige kompetencer til at vejlede på højt kvalificeret niveau.

I overensstemmelse hermed forpligter AU/DCE sig til:

- at forskningsaktiviteterne udføres i overensstemmelse med de i rammeaftalen aftalte fagområder, jf. pkt. 2.
- at forskningsaktiviteterne er af høj international standard
- at søge at fastholde en høj forskningsaktivitet inden for fagområderne ved at anvende forskningsressourcerne under nærværende rammeaftale til at tiltrække yderligere ressourcer fra tredjepart¹
- at styrke videngrundlaget for den forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse gennem samarbejde med andre nationale eller internationale forskningsinstitutioner.

I forbindelse med forskningen bidrager AU/DCE gennem forskeruddannelse og ph.d. vejledning mv. til videnoverførsel og uddannelse af eksperter (rekrutteringsgrundlag) på natur- og miljøområdet.

Formålet med integration af sektorforskningen og universitetsforskningen er, at sektorforskningen skal bidrage yderligere til universitetsundervisningen, og at universitetsforskningen inddrages yderligere i myndighedsunderstøttelsen. Det er en forudsætning, at udveksling af ressourcer mellem AU/DCE og de øvrige universitetsenheder på AU sker efter klare retningslinjer for økonomi og instruktionsforhold.

Såfremt udveksling af ressourcer mellem AU/DCE og de øvrige universitetsenheder medfører faglige og/eller økonomiske konsekvenser for AU/DCE's myndighedsunderstøttelse, skal disse foreligge belyst og aftales med Miljøministeriet.

8.4 Forskningsbaseret overvågning og datavirksomhed

Det overordnede ansvar for den danske natur- og miljøovervågning er placeret i Miljøministeriet, Naturstyrelsen.

Hovedformålet med overvågningen er, at resultaterne kan anvendes i Miljøministeriets natur- og miljøforvaltning. Overvågningen er således behovsstyret og prioriteres i forhold til de ressourcemæssige rammer og de samfundsmæssige behov for viden om tilstanden og udvikling i natur og miljø. Rammer og behov fastsættes af Miljøministeriet, og er beskrevet i programbeskrivelsen for det nationale program for overvågning af vandmiljøet og naturen 2011-15 (som er forlænget til og med 2016).

Inden for disse rammer varetager AU/DCE overvågning og dataopgaver i et tæt samarbejde med de øvrige aktører i overvågningen, herunder Miljøministeriets centrale og lokale enheder. AU/DCE er fagdatacenter for overvågningsområderne natur- og biodiversitet, ferskvand, det marine miljø, landovervågning og luftmiljø. AU/DCE udfører en forskningsbaseret natur- og miljøovervågning, hvori fagdatacentrene er centrale elementer. AU/DCE varetager desuden specifikke overvågningsprogrammer vedrørende de åbne farvande, visse arter og bestande samt luftmiljø. Overvågning er sammen med forskning baseret på en sammenhængende opgavevaretagelse, hvor sammenhæ-

¹ Midler under nærværende rammeaftale kan anvendes som medfinansiering af forskning og udvikling, der ligger inden for rammeaftalens faglige områder. Det forudsættes, at AU/DCE herved i betydeligt omfang øger mulighederne for at understøtte Miljøministeriet og opfylde forpligtelserne i henhold til denne rammeaftale.

gen sikrer, at den nyeste viden om bl.a. metoder og årsagssammenhænge løbende inddrages i overvågningen og tolkningen af overvågningsresultaterne.

I overensstemmelse hermed forpligter AU/DCE sig til:

- at varetage specifikke overvågnings- og dataaktiviteter herunder national og international rapportering af resultater og data i henhold til bilag 2,
- at gennemføre forskning til brug for vurdering af overvågningsresultaterne og udvikling af overvågningsprogrammerne.

AU/DCE og Miljøministeriet udarbejder et årligt arbejdsprogram for årets konkrete overvågning i forbindelse med rammeaftalens genforhandling. I denne forbindelse aftales de nødvendige omprioriteringer. Arbejdsprogrammet skal være godkendt i forbindelse med rammeaftalens genforhandling, jf. pkt. 3.

8.5 Forskningsbaseret rådgivning

AU/DCE yder en forskningsbaseret rådgivning, der hviler dels på et omfattende datagrundlag fra mange års forskning og overvågning på natur- og miljøområdet, dels på ny og opdateret viden fra aktuelle og fremadrettede forskningsaktiviteter. Forskningsbaseret rådgivning forudsætter således tilstedeværelsen af forskning og kompetence af høj videnskabelig kvalitet på de områder, hvor rådgivningen finder sted. Af hensyn til anvendeligheden skal rådgivningen foreligge på et adækvat tidspunkt i forhold til de administrative beslutningsprocesser. Det er også væsentligt, at rådgivningen over tid er entydig, kvalitetssikret og konsistent med tidligere rådgivning, da myndigheder og regering træffer væsentlige beslutninger på baggrund af rådgivningen.

AU/DCE's rådgivning af Miljøministeriet omfatter følgende opgavetyper inden for de aftalte faglige områder.

- Ad hoc forskningsbaseret rådgivning. Akutte ad hoc opgaver omfatter faglige bidrag til departement og styrelser på en række områder, fx bidrag til svar på folketingsspørgsmål, regelarbejde, henvendelser og pressesager, samt korte besvarelser, redegørelser, udredninger mv. til minister, departement, styrelser. Generelt omfatter opgaverne alle ad hoc forhold, hvor myndighederne har behov for faglige bidrag.
- Løbende forskningsbaseret rådgivning omfatter opgaver af længerevarende eller mere fast karakter. Der er tale om fx miljøtilstandsvurderinger, risikovurderinger, analyse- og udviklingsopgaver, samt om deltagelse i udvalg, ekspertgrupper og internationalt arbejde mv.

I forbindelse med varetagelsen af de forskningsbaserede rådgivningsopgaver forpligter AU/DCE sig til:

- at opretholde den nødvendige infrastruktur og det faglige rådgivningsberedskab inden for de aftalte faglige områder, herunder at de nødvendige bygninger, laboratorier og udstyr mv. er til stede. Ekstraordinære behov for kapitalapparat kan drøftes med Miljøministeriet.
- at anvende personale med relevant kompetence til at løse rådgivningsopgaverne og at sikre løbende kompetenceudvikling af personalet,
- at sikre den fornødne fleksibilitet i opgavevaretagelsen til at tilgodese akutte opgaver, som af Miljøministeriet gives første prioritet,
- at formidle rådgivningen i en form og et sprog, der er afpasset til rekurrentens formål, og inden for de tidsfrister, der er aftalt,
- på eget initiativ løbende at vurdere, hvilke sager, der kan blive aktuelle for myndighederne i fremtiden og formidle dette til de relevante institutioner,
- at sikre at leverancer i form af notater eller rapporter er kvalitetssikret før fremsendelse til Miljøministeriet.

- at den forskningsbaserede rådgivning udformes og leveres efter retningslinjerne i bilag 5 "den gode bestilling og leverance".
- at sikre, at bestillingsskabelonen fra "den gode bestilling og leverance" anvendes ved modtagelse af bestillinger af ad hoc forskningsbaserede rådgivningsopgaver fra Miljøministeriet jf. bilag 5.

For så vidt angår fortolkning af retsakter og AU/DCE's deltagelse i internationalt arbejde gælder:

- at fortolkning af dansk lovgivning og EU-regler på miljøområdet samt for udmøntning heraf er Miljøministeriets ansvar.
- at AU/DCE's deltagelse i internationalt arbejde på Miljøministeriets vegne sker på baggrund af mandat fra Miljøministeriet.

AU/DCE og Miljøministeriet udarbejder et årligt arbejdsprogram for årets konkrete opgaver og analyser i forhold til øvrig rådgivning. I denne forbindelse aftales de nødvendige omprioriteringer. Arbejdsprogrammet skal være godkendt i forbindelse med rammeaftalens genforhandling, jf. pkt. 3.

8.6 Formidling

Parterne ønsker at udbrede og nyttiggøre resultaterne af videnopbygningen på natur- og miljøområdet gennem information rettet mod interessenter og offentlighed.

AU/DCE formidler viden og data om miljø og natur til brugere og samarbejdspartnere og faglig information af offentligheden, jf. afsnit 11. De primære målgrupper er miljøsektoren, undervisningssektoren og samfundet generelt. AU/DCE vil opretholde Internettet som det centrale formidlingsredskab med offentlig adgang til publikationer, rapporter, data samt populærfaglig formidling.

Parterne har indgået en aftale omkring orientering om kommende rapporter m.v., som bl.a. indebærer kvartalsvis fremsendelse af en rapportpipeline fra AU/DCE til Miljøministeriet med opfølgning på de enkelte offentliggørelser efter behov, jf. bilag 4.

Aftalen betyder bl.a., at AU/DCE forpligter sig til:

- løbende at informere Miljøministeriet om resultater af forskningsaktiviteter, rapporter, nyheder, konferencer, internationalt samarbejde og lignende med relevans for ministeriets arbejde,
- at orientere Miljøministeriet forud for udsendelse af nyheder og rapporter mv. med et indhold, der kan være af væsentlig betydning for den politiske dagsorden eller offentlige debat. I forbindelse med nyheder om sådanne emner sendes en tidlig orientering til Miljøministeriets departement samt den relevante styrelse med henblik på, at Miljøministeriet kan forberede sig på offentliggørelse af nyheden.
- som leverandør af forskningsbaseret myndighedsbetjening at følge UFM's retningslinjer for publicering aftalt mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet, Miljøministeriet, Økonomi- og erhvervsministeriet, Transportministeriet, Fødevareministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (UBST notat af 29. 1. 2008). Det indebærer, at for materiale udarbejdet på baggrund af konkrete bestillinger fra Miljøministeriet sker offentliggørelse heraf efter konkret aftale mellem AU/DCE og Miljøministeriet, jf. rammeaftalens bilag 4 og 5.

9. Miljøministeriets forpligtelser

Miljøministeriet bidrager til et velfungerende samarbejde mellem parterne omkring rammeaftalen, samt at AU/DCE har det fornødne grundlag for at yde den aftalte forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse ved at forpligte sig til:

- at bruge bevillingen opført under § 23.31.01 "Miljøundersøgelser" på AU/DCE, med undtagelse af konkurrenceudsatte opgaver, jf. afsnit 4 eller opsagte/frigjorte opgaver jf. UFM's retningslinjer.
- løbende at informere AU/DCE om politiske og forvaltningsmæssige strategier, handlingsplaner, og andre initiativer og forhold af betydning for AU/DCE's forskning og forskningsbaserede overvågning og rådgivning,
- at være reference for AU/DCE, og give tilladelse til at bruge nærværende rammeaftale i AU/DCE's generelle markedsføring,
- at omtale nærværende rammeaftale på ministeriets danske og engelsksprogede hjemmeside med et link til AU/DCE's hjemmeside,
- at efterleve retningslinjerne i bilag 5 "den gode bestilling og leverance" i forbindelse med bestilling af forskningsbaseret rådgivning.
- at anvende bestillingsskabelonen fra "den gode bestilling og leverance" ved bestilling af ad hoc forskningsbaserede rådgivningsopgaver jf. bilag 5.

10. Særlige forhold

AU/DCE er forpligtet til at understøtte Miljøstyrelsen for Råstoffer under Grønlands Selvstyre i henhold til Aftale mellem Naalakkersuisoq for Miljø og Natur og Uddannelses- og forskningsministeren vedr. rådgivning og anden opgavevaretagelse på råstofområdet 2015-2019 i henhold til Selvstyreloven § 9, stk. 1 og 2.

AU/DCE varetager arbejdet med emissionsopgørelser af klimagasser for Klima, Energi og Bygningsministeriet (KEBMIN). Det er aftalt mellem Miljøministeriet og KEBMIN, at udgifterne til dette arbejde fortsat dækkes af bevillingen fra Miljøministeriet jf. bilag 3. Den konkrete opgavevaretagelse inden for det aftalte budget aftales direkte mellem AU/DCE og KEBMIN.

AU/DCE varetager kemiske identifikationsanalyser af olieforureninger på havet for Forsvarsministeriet. Det er aftalt mellem Miljøministeriet og Forsvarsministeriet, at udgifterne til dette arbejde fortsat dækkes af bevillingen fra Miljøministeriet (jf. aftale mellem Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet om forsvarets opgaver og beføjelser på havmiljøområdet som overført fra Miljø- og Energiministeriet af 22.12.1999).

11. Forskningsfrihed, rettigheder, offentliggørelse af forskningsresultater

AU/DCE har fuld frihed til valg af forskningsmetode.

AU/DCE har ret og pligt til at offentliggøre og på anden vis (f.eks. gennem undervisning) nyttiggøre alle resultater af forskningsprojekter og fra overvågnings- og rådgivningsopgaver, der løses under nærværende rammeaftale. Offentliggørelse skal som udgangspunkt ske senest 3 mdr. efter projektafslutning med mindre andet aftales.

Parterne har indgået en aftale omkring orientering om kommende rapporter mv. (se afsnit 8.6 Formidling) med henblik på tilfælde, hvor offentliggørelse kan være tidskritisk enten for myndighedsudøvelsen eller for et videnskabeligt tidsskrifts accept af publicering (jævnfør bilag 4 og 5). Parterne er enige om, at offentliggørelse i sådanne tilfælde efter skriftlig anmodning kan udskydes.

Offentliggørelse af resultaterne fra natur- og miljøovervågningsprogrammet aftales mellem AU/DCE og Miljøministeriet i de konkrete tilfælde.

12. Overvågningsdata, tilknyttede IT-systemer og dataansvar

AU/DCE har i forbindelse med varetagelsen af fagdatacentrenes dataopgaver for det nationale overvågningsprogram og andre forskningsbaserede rådgivningsopgaver udviklet/opbygget et antal databasesystemer samt databaseprogrammer for Miljøministeriet. AU/DCE påtager sig, inden for rammerne af denne rammeaftale under Miljøministeriets ansvar, opgaven med at vedligeholde en national, kvalitetssikret, opdateret datasamling inden for fagdatacentrenes fagområder. Der er udarbejdet en oversigt over de pågældende data, databaser og datamodeller med tilknyttede systemer. Oversigten vedligeholdes af AU/DCE.

Adgang til og rådighed over opdaterede, kvalitetssikrede autoritative data er en afgørende forudsætning for AU/DCE's løsning af en lang række forskningsbaserede myndighedsunderstøttende opgaver under rammeaftalen.

Nedenfor er beskrevet Miljøministeriets og AU/DCEs forpligtelser og opgaver i relation til dataansvar, herunder AU/DCEs adgang til data, som skal bruges i løsning af opgaver under denne rammeaftale.

12.1 Ansvar og opgaver i relation til overvågningsdata og tilknyttede it-systemer

I relation til parternes overordnede ansvar i forhold til samarbejdet om overvågningsdata og tilhørende it-systemer er parterne enige om, at:

1. Miljøministeriet har det overordnede ansvar og beslutningskompetence for varetagelse af myndighedsopgaverne, herunder ift. ministeriets behov for rapportering af data til Folketing, EU og internationale fora. Justeringer i AU/DCE's opgavevaretagelse i forbindelse med disse myndighedsopgaver sker efter gensidig aftale mellem Miljøministeriet og AU/DCE.
2. Dataansvaret påhviler de enkelte organisationer i Miljøministeriet i henhold til deres ressource og omfatter ansvaret for tilstedeværelse og adgang til data, der opfylder lovgivningens og forvaltningens behov, herunder behov for metadata, specifikation, kvalitet, interoperabilitet og sikkerhed. Miljøministeriets dataansvar omfatter ikke eventuelle supplerende data, som AU/DCE indsamler til forskningsmæssige formål i forbindelse med denne rammeaftale.
3. AU/DCE yder rådgivning og udvikler fælles databaser indenfor overvågningen af overfladevand, luft, natur og landovervågning. AU/DCE yder Miljøministeriets institutioner rådgivning i forhold til data, kvalitetssikring, dataprodukter, applikationer og datamodeller inden for overvågningsprogrammet. Det bemærkes, at samarbejdet vedr. overfladevand forventes ændret og at parterne har aftalt en proces herfor².
4. Fagdatacenteraktiviteterne er centrale elementer i samarbejdet om overvågningen med opgaver vedrørende kvalitetssikring af data, beregninger, rapportering og lignende. Fagdatacentrene rådgiver Miljøministeriet omkring definitioner og specifikationer for indsamling af data og kvalitetssikring, som vil være afspejlet i henholdsvis tekniske og datatekniske anvisninger for det nationale overvågningsprogram.
5. AU/DCE har ansvaret for, at data/datasystemer, der efter aftale med Miljøministeriet, driftes hos AU/DCE, opbevares sikkert, lovligt, og integritetsbeskyttet og har desuden ansvar for at de nødvendige faciliteter til konsistent indberetning og kvalitetssikring i overensstemmelse med de fastlagte specifikationer er til stede og til rådighed.

12.2 Ejerforhold og brugsret til overvågningsdata og tilknyttede it-systemer

I UFM vejledende retningslinjer om "Immaterielle rettigheder i forbindelse med forskningsbaseret myndighedsbetjening" er hovedreglen, at universiteterne i forbindelse med reformen af forsknings-

² Aftalen fremgår af tillægsaftale til rammeaftalen 2015-2018.

og universitetsområdet i 2007 overtager de immaterielle rettigheder fra de tidligere sektorforskningsinstitutioner, og at alle immaterielle rettigheder, der opstår på universitetet i medfør af en aftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening, forbliver universitetets ejendom. Undtaget fra hovedreglen er data, registre, databaser og systemer, som vedligeholdes af universitetet for myndigheden. For disse aktiver forbliver rettighederne i fagministeriet.

I kontrakten for 2007 aftalte Miljøministeriet og AU fælles ejerskab til data, databaser og tilknyttede systemer, som AU/DCE indsamler eller har udarbejdet for Miljøministeriet. Baggrunden for aftalen er, at de pågældende data, databaser og tilknyttede systemer er af grundlæggende betydning for Miljøministeriets myndighedsudøvelse og ligeledes af grundlæggende betydning for AU/DCE's miljø- og naturforskning og løsning af overvågnings- og rådgivningsopgaver for Miljøministeriet og andre myndigheder. Datasystemer, som er fællesoffentlige er undtaget herfra.

Parterne er endvidere enige om, at:

1. Data, databaser og tilknyttede systemer, som AU/DCE har indsamlet eller udarbejdet for Miljøministeriet, er parternes ejendom i fællesskab. Det fælles ejerskab indebærer ubegrænset brugsret for begge parter, dog således at den ene parts brug ikke må indskrænke brugsmulighederne for den anden part. Ligeledes skal data være offentligt tilgængelige.
2. I tilfælde af ophør af samarbejdet på dataområdet – fx i forbindelse med konkurrenceudsættelse eller anden tilpasning af samarbejdet – skal UFM's retningslinjer om "Immaterielle rettigheder i forbindelse med forskningsbaseret myndighedsbetjening" overholdes. Ejendomsretten til under pkt. 1 nævnte data, databaser og tilknyttede systemer overgår således til Miljøministeriet, og AU/DCE bevarer sin tidsubegrænsede brugsret til data opsamlet frem til det tidspunkt, hvor samarbejdet ophører. AU/DCE vil have adgang og brugsret til overvågningsdata indsamlet efter ophør af samarbejde om data igennem de almindelige adgangsforhold til fælles offentlige databaser, hvor en sådan forefindes. Der vil blive udarbejdet særskilt aftale herom. For data, databaser og datamodeller, som endnu ikke er omfattet af fællesoffentlige databaseløsninger og som er nødvendige for AU/DCE's forskningsbaserede understøttelse af Miljøministeriet, sikrer MIM (hvor MIM har myndighedsansvar) ligeledes særskilte aftaler med tredjepart om AU/DCE's adgang og brugsret til disse data. Evt. fortrolige data er undtaget herfra.
3. Ved ophør af samarbejdet – f.eks. i forbindelse med konkurrenceudsættelse eller anden tilpasning af samarbejdet - etablerer AU/DCE ikke tekniske vanskeligheder ift. datahåndtering, men stiller – uden beregning for disse – kopi af data, databaser og datamodeller til rådighed, der er veldokumenteret og implementeret med standardiserede løsninger. Eventuel anden medvirken fra AU/DCE til konkurrenceudsættelse skal aftales nærmere.
4. Ved ophør af væsentlig samarbejde på et dataområde aftales som udgangspunkt medmindre særlige forhold gør sig gældende, at Miljøministeriet i samarbejde med AU/DCE gennemfører en konsekvensanalyse af, hvilken betydning ophøret af samarbejde har for AU/DCE's muligheder for at løse den forskningsbaserede rådgivning for Miljøministeriet. Analysen kan f.eks. belyse, hvordan samarbejde omkring den forskningsbaseret myndighedsrådgivning under rammeaftalen fremover håndteres, når MIM og AU/DCE's samarbejde på et dataområde er ophørt.

12.3 Kvalitetssikring, opbevaring og adgang til overvågningsdata

Miljøministeriet har, jf. pkt. 12.1, dataansvaret for overvågningsdata indsamlet i det nationale overvågningsprogram, og som indgår i AU/DCEs forskningsbaserede rådgivning under denne rammeaftale.

Med henblik på at udmønte dette dataansvar er partnerne enig om, at:

1. Overvågningsdata indsamles til, og lagres i, fællesoffentlige databaser, hvor sådanne forefindes, eller i fælles databaser
2. Data indsamlet i det nationale overvågningsprogram kvalitetssikres efter de til enhver tid gældende krav og forpligtelser, f.eks. kvalitetssikring af data som defineret i overvågningsprogrammet. Det betyder, at data i overvågningsprogrammet indsamles efter kravsspecifikationerne i de tekniske anvisninger, og data indlægges i databaser og kvalitetssikres i henhold til kravsspecifikationerne i de gældende datatekniske anvisninger. Endvidere foretager AU/DCE en faglig kvalitetssikring af data efter indtastningen i databaserne efter aftale med Miljøministeriet.
3. AU/DCE laver kvalitetssikring og kvalitetsmærker overvågningsdata via de brugerflader/funktionaliteter (IT-systemer/applikationer), der er/udvikles i tilknytning til databaser, herunder de fællesoffentlige databaser og i henhold til at kunne imødekomme den faglige kvalitetssikring som defineret i de datatekniske anvisninger.
4. AU/DCE yder faglig vejledning til Miljøministeriet omkring kvalitet og kvalitetssikring af data indsamlet i det nationale overvågningsprogram, herunder metoder og opstilling af de automatiske kontroller til kvalitetssikring, samt efter behov og aftale med Miljøministeriet faglig vejledning ift. krav til it-systemer/applikationer til faglig kvalitetssikring i henhold til de datatekniske anvisninger, af nationale overvågningsdata.
5. Data skal være kvalitetssikrede og – mærkede, som defineret i tekniske og datatekniske anvisninger i overvågningsprogrammet og gøres tilgængelige for alle aktører via den fællesoffentlige infrastruktur, hvor en sådan forefindes, eller gøres direkte og let tilgængelige for Miljøministeriets og AU/DCE's medarbejdere og offentligheden, så snart data er elektronisk kontrolleret og kvalitetsmærkede som defineret i de tekniske og datatekniske anvisninger i overvågningsprogrammet.
6. Miljøministeriet udfører kvalitetssikring i relation til indlæggelse af data i fælles/fællesoffentlige databaser i henhold til datatekniske anvisninger (indlæsnings- og elektronisk kontrol og lignende).

12.4 Øvrige data der er nødvendige for løsning af AU/DCE's opgaver under Rammeaftalen

For løsning af en række opgaver under Rammeaftalen er der i visse situationer behov for tilstedeværelse af/adgang til andre data end fra natur- og miljøovervågningen, herunder tredjepartsdata (f.eks. klimadata fra DMI). Det er som udgangspunkt AU/DCEs ansvar at sikre tilstedeværelsen af disse data i forbindelse med den forskningsbaserede rådgivning under denne rammeaftale for Miljøministeriet.

I tilfælde af at der skal tilkøbes tredjepartsdata inden for budgetrammerne af denne rammeaftale skal det aftales med Miljøministeriet. Adgang og brugsret til tredjepartsdata vil være aftalt specifikt i forbindelse med indkøb af disse data.

Miljøministeriet vil være behjælpelig med at etablere aftaler om adgang til Ministeriets egne data (f.eks. spildevands- og slam data til emissionsopgørelserne).

AU/DCE udarbejder og vedligeholder en oversigt over, hvilke tredjeparts data det drejer sig om, og på hvilken form data hensigtsmæssigt erhverves/gives adgang til, og hvor ofte der er behov for at disse data opdateres. Oversigten indeholder også en oversigt over, hvad tredjepartsdata skal anvendes til.

13. Konkurrenceudsættelse

Ved en eventuel konkurrenceudsættelse følges UFM's retningslinjer for konkurrenceudsættelse, der er aftalt mellem Videnskabsministeriet, Miljøministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Transportministeriet, Fødevarerministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (UBST notat af 18. juni 2008 (revideret den 25. januar 2011) om Konkurrenceudsættelse af forskningsbaseret myndighedsbetjening).

Miljøministeriet kan beslutte at konkurrenceudsætte aktiviteter under denne rammeaftale. Ministeriet skal i forbindelse med genforhandling af rammeaftalen og senest 1. december 2015 skriftligt meddele AU/DCE, at man ønsker at undersøge, hvordan en aktivitet kan konkurrenceudsættes. Overdragelse til en evt. ny leverandør skal ske ved den 4-årige rammeaftaleperiodes udløb, dvs. pr. 1. januar 2019. I orienteringsskrivelsen til AU/DCE angives beløb på de aktiviteter, der ønskes undersøgt med henblik på evt. konkurrenceudsættelse. Udbuddet skal være gennemført og kontrakt med kommende leverandør indgået 6-9 måneder før aftaleudløb, så AU/DCE kan tilpasse sine aktiviteter.

I henhold til retningslinjerne er en undtagelse herfor dog konkurrenceudsættelser, som ved en given aftales begyndelsestidspunkt (dvs. tidligst i forbindelse med aftalen for 2016-2019) fastsættes ved en million kr. og stiger med en halv million kroner årligt til maksimalt tre millioner kr. For disse konkurrenceudsættelser kan aftales et kortere varsel svarende til omstillingsvarslet (6-9 mdr.).

AU/DCE og Miljøministeriet gennemfører en konsekvensvurdering af konkurrenceudsættelsen ud fra de fællesministerielle vejledende retningslinjer herom. På grundlag af bl.a. konsekvensvurderingen, som skal foreligge skriftligt, tager Miljøministeriet endelig stilling til konkurrenceudsættelse af de undersøgte aktiviteter og meddeler skriftligt AU/DCE sin beslutning.

Parterne er indstillet på at indgå evt. nødvendige aftaler om relevant kapitalapparat og investeringer heri, såfremt aktiviteter flyttes fra AU/DCE som følge af konkurrenceudsættelse, jfr. gældende regelsæt, herunder Finansministeriets cirkulære nr. 2 af 13. januar 2010 om udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver med tilhørende vejledning samt UBST notat af 18. juni 2008 med fællesministerielle retningslinjer for "Konkurrenceudsættelse af forskningsbaseret myndighedsbetjening".

Når der er indgået kontrakt for de konkurrenceudsatte aktiviteter forhandles revideret rammeaftale med AU/DCE omfattende de aktiviteter, som AU/DCE fortsat varetager, og som ikke var en del af konkurrenceudsættelsen. Revideret rammeaftale skal være forhandlet på plads senest 2 måneder efter kontraktindgåelse for de konkurrenceudsatte opgaver.

I det omfang Miljøministeriet konkurrenceudsætter aktiviteter, bortfalder AU/DCE's forpligtelser i medfør af denne rammeaftale mht. de pågældende aktiviteter fra det tidspunkt, hvor kontrakten med den kommende leverandør træder i kraft. AU/DCE's bevilling til at varetage de konkurrenceudsatte aktiviteter falder bort fra det tidspunkt, hvor kontrakten med den kommende leverandør træder i kraft.

14. Konfliktløsning ved tvister eller misligholdelse

Enhver tvist, som måtte opstå i forbindelse med denne rammeaftale, herunder enhver tvist vedrørende rammeaftalens eksistens, fortolkning, gyldighed, opsigelse eller ophævelse, er underlagt dansk ret.

Twistigheder om rammeaftalen, fx om misligholdelse, søges løst ved forhandling mellem rammeaftalens parter.

Ved fortsat uenighed forelægges sagen AU's rektor og Miljøministeriets departementschef med henblik på forhandling/mægling. Videnskabsministeriet kan evt. inddrages.

15. Ændring af rammeaftalen

Udover de årlige genforhandlinger af rammeaftalen med virkning for næste års rammeaftale, kan hver af parterne anmode om en øjeblikkelig ændring af rammeaftalen, såfremt der indtræder væsentlige ændringer, herunder bevillingsmæssige ændringer, i partens forudsætninger for opfyldelse af rammeaftalen.

Såfremt en part ønsker at gøre brug af muligheden for ændring af rammeaftalen som følge af væsentlige ændringer, skal parten meddele dette skriftligt til den anden part. Meddelelsen skal indeholde en redegørelse for de forhold, som parten mener, udgør væsentlige ændringer i forudsætningerne for opfyldelse af grundlæggende dele af rammeaftalen.

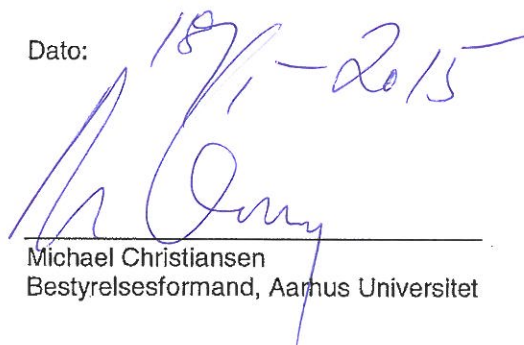
Der er en gensidig forpligtelse til orientering om væsentlige ændringer hurtigst muligt.

16. Påtegning

Dato: 12/1-15

Henrik Studsgaard
Departementschef, Miljøministeriet

Dato:

18/1-2015

Michael Christiansen
Bestyrelsesformand, Aarhus Universitet

Bilag 1 Økonomiske rammer 2015

1. Reservationsbevillingen til Miljøundersøgelser

Miljøministeriets reservationsbevilling vedrørende Miljøundersøgelser fremgår af bevillingslovenes § 23.31.01 "Miljøundersøgelser". Bevillingens størrelse fastsættes på de årlige bevillingslove.

Tabel 1					
Oversigt over den økonomiske ramme for aftalen					
	mio. kr.	2015	2016	2017	2018
Udgiftsbevilling		123,4	121,2	113,3	111,2

Bevillingen i 2015 anvendes af AU/DCE under følgende budgetteringsforudsætninger:

- AU/DCE anvender 4,6 mio. kr. (2015-priser) til forskningsopgaver vedrørende understøtning af Grønlands Selvstyre på natur- og miljøområdet (jf. Aftale mellem UFM og Grønlands Selvstyre og aftale mellem Miljøstyrelsen for Råstofområdet og AU/DCE – begge gældende 1. jan. 2015 – 31. dec. 2019). Den konkrete budgettering aftales med Miljøstyrelsen for Råstofområdet, Grønlands Selvstyre.
- AU/DCE varetager arbejdet med emissionsopgørelse af klimagasser for Klima-, Energi- og Bygningsministeriet. Det er aftalt mellem Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, at udgifterne (6 ÅV) til dette arbejde efter nærmere aftale dækkes af bevillingen fra Miljøministeriet (jf. bilag 3).
- AU/DCE varetager kemiske identifikationsanalyser af olieforureninger på havet for Forsvarsministeriet. Det er aftalt mellem Miljøministeriet og Forsvarsministeriet, at udgifterne til dette arbejde fortsat dækkes af bevillingen fra Miljøministeriet (jf. "Aftale mellem Miljø- og Energiministeriet og Forsvarsministeriet om forsvarets opgaver og beføjelser på havmiljøområdet som overført fra Miljø- og Energiministeriet" af 22.12.1999).
- Bilag 1 A specificerer anvendelsen af bevillingen på fagområder samt den øvrige medfinansiering AU/DCE forventer at opnå.
- Økonomisk status udarbejdes som bilag 1A, men så der anføres forbrug pr. 30.6. og forventet forbrug 2015 for MIM bevillingen.

MIM har den 29. november 2013 varslet opgaver og aktiviteter under området Samfund frigjort for aftalen fra og med 2017 med henblik på at revurdere opgavekomplekset. Der pågår drøftelser om konsekvenser af frigørelsen.

Bilag 1A

Af skemaet fremgår budgetteringen af reservationsbevillingen 2015 fordelt på otte overordnede temaer og fordelt på aftalte opgaver inden for overvågning og rådgivning samt den resterende bevillings medfinansiering til forskning mv. Den øvrige finansiering AU/DCE forventes at opnå i tilknytning til de otte overordnede temaer, er ligeledes angivet og fordelt på hovedindtægtskilder og MIM specifikt.

Der anvendes aktuelle kostpriser tillagt 116% overhead plus driftsudgifter som grundlag for budgetteringen. For NOVANA anvendes dog ikke en *aktuel kostpris* men en *gennemsnitlig årsværkspris* i budgetteringsforudsætningerne.

Kolonne NOVANA

En betragtelig del af bevillingen er relateret til natur- og vandmiljøovervågning (NOVANA). De økonomiske rammer herfor aftales mellem AU/DCE og MIM i henhold til det samlede budget for NOVANA.

Kolonne Aftalt øvrig overvågning/rådgivning

AU/DCE varetager aftalte opgaver bl.a. som følge af omstående indlejrede forpligtelser i relation til nationale emissionsopgørelser i relation til både MIM og KEBMIN, olieanalyser som led i forureningsberedskabet på havet samt flere faste opgaver relateret til AU/DCE's varetagelse af faglige ekspertfunktioner i relation til nationale organer, DK's deltagelse i internationale konventioner o.lign.

Kolonne Medfinansiering til forskning

En del af bevillingen anvendes som grundlag for opretholdelse og udvikling af de forskningsmiljøer, der er forudsætningen for at kunne varetage forskningsbaseret overvågning og rådgivning i relation til myndighedsbetjeningen. Midlerne indgår som medfinansiering i eksternt rekvirerede forskningsprojekter, idet forudsætningen for varetagelsen af de i rammeaftalen angivne forskningsområder er, at AU/DCE tiltrækker yderligere ressourcer i betydeligt omfang. Afhængig af de pågældende fagområders skiftende muligheder/succes med at hjemtage ekstern finansiering, vil andelen af medfinansiering inden for områderne variere, og det vil ikke være muligt at budgettere behovet for medfinansiering fra bevillingen forud. Kolonnen er derfor beregnet på baggrund af seneste års øvrige eksterne finansiering. Det er aftalt ifm. den grundlæggende forhandling af aftalen 2014-2017, at for den 4-årige periode 2014-2017 indikerer MIM forventninger til medfinansieringens udvikling i relation til MIM's forventninger til videnbehovets udvikling inden for de tematiske områder. Forventningerne er angivet i bilag 1B.

Kolonne Formidling

AU/DCE er forpligtet til at formidle relevant information, herunder i populærfaglig form til samfundet. AU/DCE varetager således en særskilt opgave i forhold til formidling via hjemmeside, nyhedsbreve samt udgivelsen af en populærfaglig serie i bogform inden for fagområderne.

Kolonnerne Øvrig finansiering

Den øvrige finansiering er angivet med baggrund i indeværende års opnåede finansiering. Finansieringen er fordelt på hovedindtægtskilder og specifikt fra MIM.

Bilag 1A - Samlet indtægtsgrundlag (MIM-bevilling samt forventet øvrig finansiering) - fordelt på opgavetyper og temaer

TEMA ¹	Pligt opgaver	Styrelse	Mio kr MIM bevilling budget 2015 (2015-prisniveau)					Mio kr Øvrig finansiering (B2015)					Grand total
			NOVANA	Aftalt øvrig overvågning/ rådgivning	Medfinansiering til forskning	Formidling	delsum	MIM	Andre DK	EU	Andre udland	delsum	
Natur	Overvågning: FDC terrestrisk - arter og natur Rådgivning: Biodiversitet; ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	NST	7,4	1,2	12,8	0,1	21,6	19,9	12,1	4,6	3,4	40,0	61,6
Vand	Overvågning: FDC loop; vandløb, søer; FDC hav og fjord Rådgivning: Internationale konventioner; ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	NST/MST	16,7	1,5	13,2	0,1	31,5	14,0	21,9	6,1	1,1	43,1	74,6
Samfund	Overvågning: Klimaemissioner (KEBMIN) Rådgivning: ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	NST/MST/ KEBMIN	-	7,0	3,2		10,1	0,7	5,8	4,4	0,1	11,0	21,1
Grønland	Forskning: Videnopbygning i relation til rådgivning af Grønlands Selvstyre vedr. råstofaktiviteter Rådgivning: ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	MST/ MST i Grønland	-	0,7	11,5	0,1	12,2	8,3	36,1	2,7	1,9	49,0	61,3
Luft	Overvågning: Baggrundsoverv.; LMP IV basis; LMP IV Kbh; luftemissioner (MST) Rådgivning: Internationale konventioner; ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	MST	23,5	3,4	2,5		29,4	4,3	9,4	2,1	2,2	18,0	47,3
Kemi og biotek	Rådgivning: Olieanalyser; GMO, GMP; UN ECE; ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	MST/NST	-	3,1	4,0		7,1	5,9	4,6	2,5	0,5	13,6	20,7
Klima	Rådgivning: ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.	MST	-	0,1	2,3	0,1	2,5	0,6	9,9	0,8	4,0	15,4	17,9
Tværgående	Overvågning: Tværg. koord.; data/licenser; fælles databaser; infrastruktur for geografisk information Rådgivning: ad hoc Formidling: Populærfaglig formidling; miljøbiblioteksbøger; www.dce.au.dk mv.		5,7	1,7	-	1,6	9,0	-	-	-	-	-	9,0
Grand total			53,3	18,7	49,5	1,9	123,4	53,9	99,7	23,2	13,2	190,0	313,4

note 1: Ift. sammenligninger af økonomien til 2013 og tidligere bemærkes, at fra og med 2014 er klimaemissioner flyttet fra temaet Luft til Samfund pga. at temaerne fra og med 2014 har ophæng til det overordnede EU 7. MiljøHandlingsprogram - temaernes rækkefølge er ligeledes ændret.

Bilag 1B - forskningsfinansiering (40% af MIM-bevilling) fordelt på temaer

	Beregnet gennemsnit 2012-2013		Udviklingstrend 2014-2017	
	Medfinansiering til forskning (mio. kr.)	Medfinansiering til forskning (%)	Fordeling 2014	MIM forventning 2017
Natur	10,3	19%	19%	op
Vand	18,3	33%	33%	ned
Samfund	4,4	8%	8%	op
Grønland	5,3	10%	10%	
Luft	2,9	5%	5%	uændret
Kemi og biotek	2,8	5%	5%	uændret
Klima	11,0	20%	20%	
Tværgående	0,0	0%	0%	

Bilaget indgår uændret i perioden 2014-2017

Bilag 2 – Faglige områder 2014-17

Bilaget redegør for hvordan de forskningsfaglige områder, målretter forskningen og kompetenceopbygningen til den relevans og anvendelse, som forventes ift. Miljøministeriets videnbehov for den kommende 4-årige periode. Det forskningsfaglige myndighedsberedskab forudsætter en yderligere forskningsmæssig konsolidering gennem deltagelse i nationale og internationale forskningsprogrammer og dette bilag fremlægger sigtelinierne for denne gearing.

Under beskrivelsen af hvert område tages udgangspunkt i, hvilke danske og internationale målsætninger, love og direktiver, forsknings- og rådgivningsindsatsen understøtter. Der beskrives desuden de kernekompetencer i forhold til rådgivning, som løbende udvikles på baggrund af forskningsaktiviteterne og de faste overvågnings- og rådgivningsaktiviteter.

De faste overvågnings- og rådgivningsaktiviteter er beskrevet generelt og vil i årlige arbejdsprogrammer blive aftalt konkret mellem Miljøministeriet og AU/DCE i henhold til den årlige økonomiske ramme og de aktuelle behov Miljøministeriet måtte prioritere inden for temaerne.

Indsatsen 2014-17 er opdelt i tre områder, inspireret af EU's 7. miljøhandlingsplan. De tre områder og deres temaer er:

A. *Beskytte, bevare og forbedre naturkapital*

Tema 1 Natur og Terrestriske Økosystemer

Tema 2 Ferskvandsøkosystemer

Tema 3 Marine økosystemer

B. *Omstilling til en bæredygtig samfundsudvikling*

Tema 4 Miljøøkonomi, -politik og -regulering

Tema 5 Miljø og ressource-strømme

C. *Beskytte borgerne mod miljørelaterede belastninger og risici for deres sundhed og trivsel*

Tema 6 Luft

Tema 7 Risikovurdering af miljørelaterede belastninger og nye teknologier

Tema 8 Klimaændringer, effekter og tilpasning

Tværgående:

Tema 9: Koordinering af Natur- og Miljøovervågning

Tema 10: Data

Område A: Beskytte, bevare og forbedre naturkapital

Naturkapital omfatter de naturlige økosystemer i jord- ferskvands og havområder. En væsentlig del af EU-lovgivningen har til formål at beskytte, bevare og forbedre naturkapitalen, herunder vandrammedirektivet, havstrategidirektivet, direktivet om luftkvalitet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Forskning, rådgivning og overvågning skal derfor medvirke til at sikre et videngrundlag for at opnå målsætningerne på området, herunder nationale målsætninger og målsætninger i direktiver og konventioner. Der skal opbygges et videngrundlag der giver baggrund for at følge udviklingen i Danmark og sikre fortsat udvikling i kommende målsætninger og forvaltningsbehov.

Nogle af de centrale temaer der arbejdes med under område A er:

Tema 1 Natur og Terrestriske Økosystemer

- 1.1 Tilstand og påvirkninger af terrestriske økosystemer*
- 1.2 Natur- og artsforvaltning, naturovervågning og planlægningsværktøjer*

Tema 2 Ferskvandsøkosystemer

- 2.1 Næringsstofftab og -transport i overflade- og grundvand*
- 2.2 Søer og vandløb - struktur og funktion*

Tema 3 Marine økosystemer

- 3.1 Stofomsætning og effekter af eutrofiering i marine områder*
- 3.2 Marin struktur, funktion og populationer*
- 3.3 Tilstand og virkemidler for marine områder*

Tema 1 Natur og terrestriske økosystemer

Forskningen er relateret til og giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til EU's Vandrammedirektiv, Habitatdirektiv, Fuglebeskyttelsesdirektiv, samt internationale konventioner som Biodiversitetskonventionen, Ramsar, Bonn-konventionen (Ascobans), Vandfugleaftalen (AEWA) og Vadehavssamarbejdet.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

Naturtypekortlægning, naturtilstandsvurdering, prioriteringsværktøjer, naturgenopretning, indikatorer, tålegrænser (kvælstofafsætning), økosystemtjenester, værdisætning af naturgoder, VVM-vurderinger, landbrugets naturplaner, artsforvaltning, invasive arter, biodiversitet.

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) FDC for biodiversitet og terrestrisk natur
 - Programovervågning
 - Yde overvågningsfaglig programrådgivning, herunder at bidrage til revision og justeringer af overvågningsprogrammet samt levere løbende faglig sparring.
 - Metodeudvikling og kvalitetssikring
 - Forestå forskningsbaseret og operationel metodeudvikling for prøvetagning mv.
 - Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger for prøvetagning og dataanalyse til sikring af koordineret og systematisk dataindsamling, herunder at der anvendes fælles målemetoder og standarder og af tilfredsstillende kvalitet
 - Tilrettelægge og gennemføre interkalibreringer af prøvetagning
 - Kvalitetssikring og indberetning af data indsamlet af DCE i forbindelse med overvågningsprogrammet.
 - Rapportering
 - Udarbejde udkast til paradigmer for faglig rapportering af delprogrammer
 - Bearbejde overvågningsdata og udarbejde rapport om udvikling og status på overvågningen indenfor delprogrammerne
 - Udarbejde forslag til og afrapportere fokuspunkter til den nationale rapportering
 - Indrapportere overvågningsdata til nationale og internationale databaser
 - Bidrage til EU-rapportering på Habitatdirektivet, herunder sammenstilling og tolkning af data
 - Data
 - Sikre at den landsdækkende datasamling er opdateret og kvalitetssikrer med data indsamlet af staten og understøtter at data er let tilgængelige
 - Videndeling
 - Udarbejde faglige oplæg og deltage i møder i fagkoordinationsgrupperne samt på de årlige fagmøder

- Konkrete overvågningsopgaver
 - Overvågning af yngle- og trækfugle
 - Overvågning af skarv
 - Internationalt samarbejde om overvågning af vandfugle i Vadehavet (Det Trilaterale Vadehavssamarbejde).
 - Overvågning af fugle i Tøndermarsken

DCE foretager enten hele eller dele af dataindsamlingen, databearbejdning og den primære kvalitetssikring

- Parametre for gunstig bevaringsstatus for naturtyper

- b) National Focal Point for Effects (UN ECE) DCE er ansvarlig for at rapportere opdaterede tålegrænser og belastningsmålsætninger samt for at udvikle og forbedre metoder, matematiske modeller og statistiske værktøjer til fastlæggelse af tålegrænser og deres overskridelser.

DCE deltager i følgende arbejdsgrupper under UN-ECE:

- WGE (næstformand)
- ICP-integrated modelling
- ICP- mapping og modelling
- TF-integrated assessment and modelling

- c) DCE udarbejder den nationale rødliste. Der skal i aftaleperioden vurderes i alt 7200 arter. Fordelingen mellem årene af artsvurderingerne (nyvurderinger eller genvurderinger) fastlægges i de årlige arbejdsprogrammer.

Forskningsfokus 14-17

Deltema 1.1 Tilstand og påvirkninger af terrestriske økosystemer

- Videnopbygning om hvordan drivere som naturpleje, klimaændringer, kvælstof- og svovlafsætning etc., påvirker lysåbne økosystemers biologiske processer enten direkte eller via jordbundens buffersystemer, næringsstofbalance og struktur med fokus på vegetations-forandringer og økosystemernes robusthed over for påvirkninger
- Videnopbygning om hvordan landbrugsdrift påvirker omgivelserne, bl.a. hvorledes bufferzoner mellem dyrket areal og omgivelserne mindsker afsætningen og dermed effekten af pesticider i de marknære habitater
- Økosystemtjenester: bestøveres (humlebie og sommerfugles) værdi som indikatorer for uønskede effekter af landbrugsdrift
- Betydning af landbrugspraksis for jordbundsorganismer og betydning for næringsstofomsætning
- Indikatorer og modeller for effekter som følge af dyrkningspraksis herunder påvirkning fra ammoniak og pesticider

Deltema 1.2 Natur- og artsforvaltning, naturovervågning og planlægningsværktøjer

- Videreudvikle konceptet for evidensbaseret naturplanlægning naturplanlægning til at præcisere virkemidler og effektvurdering af gennemførte planer og anvendte forvaltningsmetoder.

- Udvikle metoder til en naturfaglig evaluering af de forskellige virkemidlers effektivitet i forhold til at standse tilbagegangen i biodiversiteten og i forhold til de opstillede målsætninger.
- Udvikling af et koncept for adaptiv forvaltning af enkeltarter i større landskaber der inddrager og involverer interessenter og forvaltere og som gør brug af monitoring, modellering og dynamisk, adaptiv planlægning
- Videreudvikle metoder til: (1) kosteffektiv arts- og naturtypeovervågning; (2) mønstergenkendelse og digital kortlægning af natur og biodiversitetsmønstre baseret på satellit- og flybårne sensorer og (3) netbaseret formidling af overvågningsdata, analyser og biologisk viden
- Udvikle metoder til og dokumentation for et data- og videnbaseret grundlag for tilstandsvurdering og bevaringsstatus for danske arter og naturtyper
- Opbygge viden om forskellige forstyrrelsers betydning for bestande og fordeling af arter.

Tema 2 Ferskvandsøkosystemer

Forskningen er relateret til og giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til EU's Vandrammedirektiv, Nitratdirektiv, Habitatdirektiv og Havstrategidirektiv

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

Oplandsanalyser, virkemidler, indsatsplaner, miljømål, EU-interkalibrering for biologiske kvalitetselementer i vandløb og søer, genopretning af vådområder, husdyrgødningsbekendtgørelsen og godkendelsesbekendtgørelsen, næringsstoftransport til marine områder, efterafgrøder og kvælstofnormer, miljøfarlige stoffer, kobling mellem overfladevand og grundvand, værdisætning af gevinster ved realisering af målene om god økologisk tilstand

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) FDC for ferskvand (søer og vandløb) og landovervågning (loop)
 - Programovervågning
 - Yde overvågningsfaglig programrådgivning, herunder at bidrage til revision og justeringer af overvågningsprogrammet samt levere løbende faglig sparring.
 - Metodeudvikling og kvalitetssikring
 - Forestå forskningsbaseret og operationel metodeudvikling for prøvetagning mv.
 - Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger for prøvetagning og dataanalyse til sikring af koordineret og systematisk dataindsamling, herunder at der anvendes fælles målemetoder og standarder og af tilfredsstillende kvalitet
 - Tilrettelægge og gennemføre interkalibreringer af prøvetagning
 - Kvalitetssikring og dataindberetning af data indsamlet af DCE i forbindelse med overvågningsprogrammet.
 - Rapportering
 - Udarbejde udkast til paradigmer for faglig rapportering af delprogrammer
 - Bearbejde overvågningsdata og udarbejde rapport om udvikling og status på overvågningen indenfor delprogrammerne
 - Udarbejde forslag til og afrapportere fokuspunkter til den nationale rapportering
 - Indrapportere overvågningsdata til nationale og internationale databaser
 - Bidrage til EU-rapportering på Habitatdirektivet, herunder sammenstilling og tolkning af data (ikke loop)
 - Data
 - Sikre at den landsdækkende datasamling er opdateret og kvalitetssikrer med data indsamlet af staten og understøtter at data er let tilgængelige
 - Varetage drift, vedligehold og videreudvikling af de nationale databaser
 - Videndeling
 - Udarbejde faglige oplæg og deltage i møder i fagkoordinationsgrupperne samt på de årlige fagmøder

b) EU's Nitratdirektiv

- DCE bidrager til Miljøstyrelsens opgaver i forbindelse med Nitratdirektivet og arbejdet i Nitratkomitéen, herunder a) mødedeltagelse, b) rapportering ifølge artikel 10 i Nitratdirektivet, c) rapportering af den danske undtagelse efter nitratdirektivet samt d) rapportering af miljøovervågning relateret til nitratdirektivet.

c) Behandling og afrapportering af LOOP-data

d) Evaluering af N- og P-effekten af vådområder

Forskningsfokus 14-17

Deltoma 2.1 Næringsstoffab og -transport i overflade- og grundvand

- Udvikling af værktøjer og modeller for til kvantificering af afstrømning samt omsætning, tab og transport af næringsstoffer fra mark til fjord.
- Videnopbygning om virkemidler til at reducere tabet af næringsstoffer, herunder eksempelvis kontrolleret dræning, randzoner, og etablering af vådområder/minivådområder
- Videnopbygning omkring hydrometri med henblik på beskrivelse af effekter af ændret grødeskæring på afvanding og betydning af sedimentation i dræn.

Deltoma 2.2. Søer og vandløb - struktur og funktion

- Videnopbygning vedrørende restaurering af søer herunder at undersøge de bagvedliggende mekanismer
- Videnopbygning og dokumentation af effekten af ændret vandløbsvedligeholdelse
- Videnopbygning af effekten af forhøjet vandstand på dræn i forhold til de dyrkede arealer
- Videnopbygning om sørelaterede virkemidler (P-virkemidler)
- Opbygning og udvikling af sømodeller som redskab for forskellige scenarieberegninger
- Videnopbygning om næringsstoffers betydning i fremtidige belastningsscenarier
- Fortsat udvikling af målrettede overvågningsprogrammer til sikring af fremtidig videnbehov og undersøgelse af relevante naturtyper
- Videnopbygning omkring kombinerede effekter af eksempelvis klima og næringsstoffer
- Videreudvikling og dokumentation af eksisterende indikatorer, samt videnopbygning og indsamling af datagrundlag for udvikling af nye indikatorer
- Udbygge videngrundlaget vedrørende restaurering af vandløb og ådale herunder at undersøge bagvedliggende mekanismer i forhold til effektivisering af forskellige restaureringsmetoder
- Videnopbygning om betydningen af multiple stressorer (fysiske, kemiske, hydromorfologiske) for økologiske tilstandselementer og den generelle biodiversitet i vandløb og ådal, herunder indikatorudvikling i relation til multiple stressorer
- Videnopbygning vedr. effekter af hydrologiske, fysiske og kemiske forstyrrelser for særligt sårbare og bevaringsværdige habitater og arter omfattet af Habitatdirektivet

Tema 3 Marine økosystemer

Forskningen er relateret til og giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til EU's Vandrammedirektiv, Habitatdirektiv, Havstrategidirektiv og det kommende EU-direktiv om fysiske havplanlægning (Maritime Spatial Planning) samt internationale konventioner som Biodiversitetskonventionen, OSPAR-konventionen, Helsinki-konventionen –herunder Østersøhandlingsplanen (BSAP) samt Bonn-konventionen –herunder Ascobans-aftalen.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

Effekter af ændrede belastningsforhold til marine økosystemer, udvikling og anvendelse af indikatorer til at måle effekter af ændrede belastningsforhold på miljø- og naturkvaliteten i fjorde, kystområder og åbne havområder, indikatorer til at vurdere forekomst og effekter af miljøfarlige stoffer i havet, evaluering af virkemidler i den marine forvaltning, udvikling og anvendelse af økologiske modeller, bæredygtig udnyttelse af marine ressourcer, indikatorer for marin biodiversitet, effekter af klimaændringer og forekomst og effekter af ikke hjemmehørende arter

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) Det marine fagdatacenter
 - Programovervågning
 - Yde overvågningsfaglig programrådgivning, herunder at bidrage til revision og justeringer af overvågningsprogrammet samt levere løbende faglig sparring.
 - Metodeudvikling og kvalitetssikring
 - Forestå forskningsbaseret og operationel metodeudvikling for prøvetagning mv.
 - Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger for prøvetagning og dataanalyse til sikring af koordineret og systematisk dataindsamling, herunder at der anvendes fælles målemetoder og standarder og af tilfredsstillende kvalitet
 - Tilrettelægge og gennemføre interkalibreringer af prøvetagning
 - Kvalitetssikring og indberetning af data indsamlet af DCE i forbindelse med overvågningsprogrammet.
 - Rapportering
 - Udarbejde udkast til paradigmer for faglig rapportering af delprogrammer
 - Bearbejde overvågningsdata og udarbejde rapport om udvikling og status på overvågningen indenfor delprogrammerne
 - Udarbejde forslag til og afrapportere fokuspunkter til den nationale rapportering
 - Indrapportere overvågningsdata til nationale og internationale databaser
 - Bidrage til EU-rapportering på Habitatdirektivet, herunder sammenstilling og tolkning af data
 - Data

- Sikre at den landsdækkende datasamling er opdateret og kvalitetssikrer med data indsamlet af staten og understøtter at data er let tilgængelige
- Varetage drift, vedligehold og videreudvikling af de nationale databaser
- Videndeling
 - Udarbejde faglige oplæg og deltage i møder i fagkoordinationsgrupperne samt på de årlige fagmøder
- Konkrete overvågningsopgaver
 - Overvågning af makroalgers og hårbundsfaunas biologiske diversitet og arterne udbredelse på danske stenrev i Natura 2000 områder
 - Overvågning af blødbundfauna
 - Overvågning af miljøfarlige stoffer og deres effekter i de åbne farvande
 - Overvågning af marsvin og sæler i danske farvande samt vurdering af ændringer i bestandenes udbredelsesforhold og dynamik samt årsager til disse

Inden for området forestår DCE enten hele eller dele af dataindsamlingen, databearbejdning og den primære kvalitetssikring.

b) Iltsvindsrapportering: DCE udarbejder årligt 4 iltsvindsrapporter

c) Internationale konventioner

- Rådgivning af MIM i forbindelse med internationale konventioner (HELCOM og OSPAR), herunder deltagelse i internationale arbejdsgrupper/ekspertkomiteer/projekter, bl.a. HELCOM CORESET, HELCOM MORE, OSPAR SIME/MON
- HOLAS II – HELCOM ROOF-report 2017 og OSPAR ASSESSMENT 2017

Forskningsfokus 14-17

Deltema 3.1 Stofomsætning og effekter af eutrofiering i marine områder

- Forskning i sammenhænge mellem næringsstofftilførsler og effekter på struktur, funktion og miljøkvalitet i det marine økosystem (fx produktion af organisk stof, iltsvind) i det marine miljø – herunder effekterne af klimaændringers vekselvirkning med ændrede næringsstofkoncentrationer. Rådgivning vedr. sammenhænge mellem miljømål og belastning med næringsstoffer
- [Videnopbygning om de marine økosystemers strukturer og funktioner under faldende næringsstofftilførsel](#)
- Optimering af procesbeskrivelser i dynamiske modeller af marine økosystemer og opsætning af nye typer af modeller
- Empirisk modellering af danske fjorde
- Udvikling og anvendelse af dynamiske kystmodeller

Deltema 3.2 Marin struktur, funktion og populationer

- Videnopbygning vedr. forekomst og udbredelse af ålegræs og makroalger i danske farvande og makrofytter i grønlandske farvande
- Videnopbygning om hårbundsfaunaens udbredelse og populationsdynamik i danske farvande
- Videnopbygning vedr. marine naturtyper og landskaber og havbundens biogeokemi
- Anvendelse og test af arealforvaltningsværktøjer til brug for arealforvaltning bla i relation til implementering af MSP Direktivet (Maritime Spatial Planning)

- Videnopbygning om effekter af marin ressourceudnyttelse (råstoffer og fiskeri) på marine habitater og økosystem integritet ved fx anvendelse af supplerende virkemidler og restaureringstiltag
- Videnopbygning om forekomst af ikke hjemmehørende marine arter og disses effekter på den marine fødekæde. Herunder at forbedre vores viden om potentiel spredning af planktoniske organismer via ballastvand i de danske farvande.
- Videnopbygning omkring processer der regulerer den marine biodiversitet
- Videnopbygning om havpattedyrs økologi og bestandsudvikling i danske farvande
- Videnopbygning om effekten af støj fra skibe, vindmøller mv. på havpattedyrs adfærd og bestandsdynamik
- Videnopbygning om effekten af beskyttede områder (Marine Protected Areas mv.) i relation til sårbare havpattedyrspopulationer
- Videnopbygning vedr. den relative og kumulative betydning af forskellige antropogene faktorer for bestandsudviklingen hos havpattedyr
- Videnopbygning om udbredelse, økologien og følsomhed af de dyresamfund som havkommissionerne OSPAR og HELCOM har vurderet som truede på den dybe bløde havbund
- Videnopbygning om mikroplastiks betydning for det marine miljø

Deltema 3.3 Tilstand og virkemidler for marine områder

- Videnopbygning om potentialet for natur- og miljøforbedrende effekter af supplerende virkemidler som etablering af stenrev, dyrkning af muslinger og makroalger til fjernelse af næringsstoffer (og reetablering af ålegræs).
- Videnopbygning om restaurering af marine habitater og økosystemer samt relationer mellem eutrofiering og overfiskeri.
- Udvikling og brug af fysiske (klima), kemiske (sediment, vand) og biologiske indikatorer (fytoplankton, fisk, bunddyr, makrofyter, benthos og ålekvabbe) til brug for analyser af betydningen af næringsstoffer, fiskeri og miljøfarlige stoffer og marint affald i havmiljøet
- Beskrivelse af god miljøtilstand generelt. Udvikling af økologiske indikatorer for en række af Havstrategidirektivets kvalitative deskriptorer.
- Vurdering af kosteffektiv implementering af fælles internationalt monitoringsprogram iht. Havstrategidirektivet for Nordsø- og Kattegatområderne.
- Videnopbygning om opgørelse af kumulative påvirkninger af de marine økosystemer
- Videreudvikling af vurderingsværktøj til integrerede indikator-baserede tilstandsvurderinger (fx OSPAR COMPP, HEAT, BEAT, CHASE og HOLAS/BSHI)

Område B: Omstilling til en bæredygtig samfundsudvikling

Både i Danmark og Europa er sigtet at støtte overgang til en økonomi, som udnytter alle ressourcer effektivt, afkobler den økonomiske vækst fra ressource- og energiforbruget og dets miljøpåvirkning, mindsker drivhusgasudledningerne, øger konkurrenceevnen gennem effektivitet og innovation og fremmer større energisikkerhed.

Forskning, rådgivning og overvågning skal medvirke til at sikre et videngrundlag for at opnå nationale og internationale målsætninger. Nogle af de centrale temaer der arbejdes med er:

Tema 4 Miljøøkonomi, -politik og -regulering

- [*4.1 Samfundsfaaglige analyser af grøn omstilling*](#)
- [*4.2 Økosystem-tjenester ift. terrestriske og akvatiske økosystemer*](#)

Tema 5 Miljø og ressource-strømme

- [*5.1 Arealanvendelse, landskab og natur*](#)
- [*5.2 Miljøeffekter af grøn omstilling og bæredygtighedsanalyser*](#)
- [*5.3 Atmosfæriske kredsløb, emissioner og afsætning*](#)
- [*5.4 Udnyttelse af biomasse \(marine alger, organisk byaffald, affaldsstrømme fra bioenergiproduktion etc\)*](#)
- [*5.5 Forskning og rådgivning i relation til råstofforvaltningen i Grønland*](#)

Tema 4 Miljøøkonomi, -politik og -regulering

Forskningen giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til dansk regulering, EU direktiver og internationale konventioner, fx EU's Vandrammedirektiv og de danske vandplaner, Habitatdirektivet og de danske naturplaner, EU's biodiversitetsstrategi, Havstrategidirektivet, det kommende EU direktiv om maritim spatial planlægning og Jordrammedirektivet, Ressourcestrategien og håndteringen af affald, bioøkonomi-udfordringen, mobilitet, transport og -energiregulering, Pesticidhandlingsplanen, Klimatilpasningsstrategien, luft- og NEC direktivet, samt internationale konventioner som Biodiversitetskonventionen og Østersøhandlingsplanen (BSAP).

Forskningen udføres med et bredt spekter af metoder, der spænder fra udvikling af kvantitative økonomiske modeller, der leverer resultater om samfunds- og driftsøkonomiske konsekvenser, fordelingseffekter og omkostningseffektivitet, til kvalitative sociologiske analyser af praksis, tilpasning og holdninger på gruppe og individniveau. Forskningen udføres ofte med rumlige modeller, der udnytter de eksisterende geografiske data, og forskningen sigter mod at levere ny viden og anvendelige resultater ifm. implementeringen af de foran nævnte politikker, scenarier for forskellige udfald og fordelinger af effekter og omkostninger.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

Det tilstræbes at opretholde og udvikle kompetencer, der kan levere et videnskabeligt velfunderet videngrundlag for den fremtidige miljø- og naturpolitik på kommunalt, regionalt, nationalt og internationalt niveau, og som kan bidrage til en dybere forståelse af samspillet mellem samfundsmæssige processer og miljøproblemernes baggrund og dynamikker.

- Analyser af regulering og implementering af Direktiver og national lovgivning og politikker, herunder:
 - Analyser af økonomiske reguleringsinstrumenter i Danmark og EU, bl.a. ift luft-, vand- og naturreguleringen
 - Analyser af regulering og virkemidler på landbrugsområdet, herunder emissionsbaseret, differentieret og generel regulering,
 - Analyser af instrumenter og incitamenter, fra kvoter og afgifter til tilskud og kontrakter til omkostningseffektiv fordeling af miljøindsatsen
 - Analyser af pesticidregulering, incitamenter, barrierer og omkostningseffektivitet
 - Analyse og modellering af omkostningseffektiv regulering
 - Integration af miljøhensyn i sektorpolitik og -forvaltning
 - Komparative analyser mellem EU lande, bl.a. af økonomiske instrumenter
 - Komparative analyser af klimapolitikens integration i EU-lande
 - Indikatorer i policy-processer, udvikling og anvendelse
 - Implementering af udbredelsen af nye biobrændsler i Danmark

- Reguleringsmæssige problemstillinger i forbindelse med udbredelsen af bioenergi
- Klimatilpasningsstrategier
- Udvikling og anvendelse af modeller og værktøjer for analyser af miljøregulering, herunder:
 - sammenlignende analyse af implementering og anvendelse af modeller på vandområdet i EU landene
 - modelsystemet EVA til værdisætning af de eksterne omkostninger ved luftforurening i Danmark og internationalt
 - omkostningsminimeringsmodeller, bl.a. for Østersøen
 - regulering af fosfortab fra landbruget; regulering af tilførslerne af fosfor og kvælstof til ferskvandssystemer
 - muslingeproduktion og algeproduktion/høst som kvælstofreducerende virkemiddel
 - bio-økonomisk modellering af bl.a. jord-økosystemer
 - beskyttelse og remediering af ålegræsbestande; omkostninger og gevinster
 - Impact assessment modeller på vandområdet,
- Rumlige planlægnings- og forvaltningsværktøjer til implementering af miljøpolitik, herunder rumlige modeller til analyse af implementering af miljøpolitik, herunder vandrammedirektivet, habitatdirektivet, naturtilstand – og pleje
- Arealkortlægning ift. natur og miljø. Integration af forskellige geodata til forbedret datagrundlag for natur- og miljøplanlægning
- Analyse af økosystem tjenester og goder, herunder
 - Udvikling af koncepter til analyse og kortlægning af økosystem tjenester og goder i en dansk kontekst
 - Kortlægning af landskabets økosystem goder og tjenester
 - Analyse og værdisætning af regulerings-, forsynings- og kulturelle tjenester i tilknytning til vand, jord og landskab, fx værdien af kulstofbinding i jord, værdien af økosystem tjenester i ferskvand og marine områder, værdien af rekreation i naturen, værdien af pollinering
 - Værdisætning af gevinster ved opnåelse af vandrammedirektivet og det marine havstrategidirektiv
 - Værdisætning af gevinster ved remedieringstiltag i jord
 - Værdisætning af gener ifm. vedvarende energi fx af placering af vindmøller
 - Analyser af grænserne for værdisætning samt vurdering af relevans og anvendelse under danske forhold
 - Incitament og reguleringsinstrumenter til at fremme økosystem tjenester
- Analyser af adfærd, livsstil, policy og planlægning, herunder
 - Analyse af livsstil og naturkvalitet i byrummet,
 - Mobilitet og bæredygtig transport
- Udvikling og anvendelse af samfundsvidenskabelige metoder på miljøområdet, herunder
 - Velfærdsøkonomiske analyser,
 - Omkostningseffektivitetsmodeller, herunder modeller til analyse af generel og differentieret regulering
 - Analyseramme for opgørelse af økosystem tjenester og deres værdi
 - Analyserammer og metoder til at indarbejde økosystem tjenester i Nationalregnskab
 - Analyser af kommunikation og medier

Forskningsfokus 2014-17:

Deltoma 4.1 Samfundsfaglige analyser af grøn omstilling

- Institutionelle og reguleringsmæssige barrierer for og incitamenter til omstilling til bioenergi
- Samfundsøkonomiske analyser af energiomstilling, herunder effekter på human sundhed af luftforurening (se også tema 6 Luft) samt analyser af økosystemtjenester, der påvirkes af omstilling
- Sociologiske analyser af mobilitetsstrategier samt indførelse af grønne teknologer til fx energiudnyttelse og –produktion
- Samfundets (på alle niveauer fra individ til myndighedsniveau) omstilling til ændret klima – tilpasningsstrategier, direkte og afledte effekter på natur, miljø og samfund
- Modellering og analyse af incitamenter, inklusive betalingsformer, for økosystemtjenester. Vurdering og evaluering af afgifter (pesticidafgiften) og udvikling af beslutningsstøttesystemer for landmænds reduktion af pesticidanvendelsen.
- Ændringer i lokalisering af samfundsmæssige strukturer/systemer ved scenarier som omfatter lokaliseringsproblemstillinger: transportsystemer/energisystemer/bebyggelse/industrier
- Incitamenter og samfundsøkonomiske gevinster ved ændringer i ressourceanvendelse og øget ressourceeffektivitet
- Livscyklusanalyse og samfundsøkonomisk analyse af omstilling til bioenergi

Deltoma 4.2 Økosystem-tjenester ift. terrestriske og akvatiske økosystemer

- Videnopbygning og analyser vedr. virkemidler, instrumenter og omkostningseffektivitet, målretning af regulering af jord og natur, inkl. biodiversitet og rekreation
- Analyser af befolkningens praksis og holdninger ift. by- og forstadsnatur
- Videnopbygning og analyser vedr. værdien af økosystemtjenester, værdien af forringelser og forbedringer af jord og natur, herunder jordkvalitet og biodiversitet. Analyse af grænserne for opgørelse af værdi af økosystemtjenester, metodeudvikling og konceptudvikling
- Modellering af omkostningseffektivitet og regulering, målpopfyldelse og samlede omkostninger samt fordeling og kvantificering af værdi af økosystemtjenester relateret til ferskvand, kyst og åbne marine områder
- Udvikling af koncepter til opgørelse og modellering af værdien af økosystemtjenester, og anvendelse af disse – f.eks. for luft og akvatiske og terrestriske (f.eks. skov) økosystemer, samt evaluering af tiltag, herunder vurderinger af hvordan koncepterne kan bruges til scenarieanalyser af værdien af økosystemtjenester samt trade-offs mellem disse
- Arealanvendelsesstrategier i klimatilpasningsperspektiv, modellering af landmænds incitamenter og tilpasning. Analyser af forskellige klimatilpasningstiltag, f.eks. afledning af vand i byerne, borgerinddragelse og incitamenter.
- Natureffekt af ændret vandafledning i byerne, og borgernes indflydelse herpå (fx grønne tage)

Tema 5 Miljø og ressource-strømme

Forskningen er relateret til og giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til Ressourcestrategien for Affald og Ressourceplan for affaldshåndtering, EU's Luftkvalitetsdirektiver, EU's direktiv om nationale Emissionslofter, Vandrammedirektiv, Habitatdirektiv, Havstrategidirektiv, det kommende EU direktiv om maritime spatial planning, EU's forordning om REACH, internationale konventioner som Biodiversitetskonventionen, Østersøhandlingsplanen (BSAP), Geneve konventionen om Langtransporteret og grænseoverskridende luftforurening, OSPAR, HELCOM, Gøteborg protokollen samt nationale indsatser som Pesticidhandlingsplanen, Klimatilpasningsstrategien, Vand- og Naturplaner, Planloven, Energistrategi 2050, EU Kommissionens Forslag til Direktiv om ramme-bestemmelser om beskyttelse af jordbunden, EU's Flagship for ressourceefficiency.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

Udnyttelse af slam, landbrugsaffald, organisk husholdningsaffald og anden biomasse til bioenergiformål, tilbageførsel af affaldsstrømme til landbrugsjord under hensyn til jordkvalitet, emissioner og deposition på naturarealer, arealknaphed og multifunktionel arealanvendelse, etablering af cirkulære stofstrømme i produktion og forsyning, planlægning af forsyningsanlæg, transportbehov og emissioner

Viden om kilder til de atmosfæriske afsætninger samt om de processer, som er bestemmende for afsætningens størrelse og geografiske variation. Afsætning af den luftbårne luftforurening på natur- og vandområder. Overskridelser af de terrestriske økosystemers tålegrænse for eutrofierende og forsurende luftforurening. Langtransporteret luftforurening og dets indvirkning på klima og Arktiske forhold.

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

a) Emissionsopgørelser – Klimagasser

- Årlige emissionsopgørelser af emissioner, der relaterer sig til UNFCCC og Kyotoprotokollen. Deltagelse i forhandlinger af fremtidige retningslinjer for rapportering og review under UNFCCC. Overgang til nyt rapporteringsregime under UNFCCC i 2015. Implementering af den nye EU regulering af drivhusgasser
- Udvikling af opdatering af data, metoder og dokumentation i hht. anbefalinger fra de årlige reviews, kvalitetssikring, fremskrivninger m.v.
- FN
 - i. DCE indberetter rigsfællesskabets drivhusgasopgørelser mv. til Klimasekretariatet i Bonn i overensstemmelse med UNFCCC's retningslinjer. 1 rapport med deadline 15. april
 - ii. DCE deltager efter nærmere aftale i internationale forhandlinger vedrørende konventionens og protokollens krav til opgørelse, rapportering og evaluering af drivhusgasemissioner m.v.

- EU
 - i. DCE opgør og indberetter Danmarks udledninger og optag af drivhusgasser samt indikatorer m.v. Deadline hhv. 15. januar og 15. marts
 - ii. DCE deltager i møder i EU's arbejdsgruppe om emissionsopgørelser (WG-I) under den af Europa-kommissionen nedsatte komité jf. Rådsbeslutningen om en monitoringsmekanisme

b) Grønland

- DCE rådgiver Grønlands Selvstyre vedrørende råstofrelaterede problemstillinger; samt MIM og Selvstyret ifm. opfyldelse af rigsfællesskabets forpligtelser i forhold til arktiske miljø- og naturforhold.

Forskningsfokus 2014-17:

Deltema 5.1 Arealanvendelse, landskab og natur

- Udvikling og vedligehold af national kortlægning af arealanvendelse og arealdække baseret på kombination af eksisterende rumlig specifik information fra Geodatastyrelsen, landbrugsregistre og data fra den nationale naturovervågning
- Med baggrund i den årlige kortlægning og estimering af ændringer i arealanvendelse og arealdække med henblik på opgørelse af ændringer i kulstofindhold, vil det søges at belyse tendenser i arealændringer, såsom spredning af byområder, skovrejsning og ændringer i naturarealer
- Lokalisering og estimering af økosystemtjener knyttet til arealanvendelse. Herunder analyser af arealers rekreative værdi og estimering af bestøvning af landbrugsafgrøder
- Rumlige modeller til prioritering af lokalisering af landbrugets arealanvendelse med henblik på at sikre biologisk mangfoldighed i landbrugslandskabet. Herunder sikring af spredningsmuligheder i forhold til effekter fra klimaændringer (havspejlsstigning, stigende grundvandsstand)
- Analyser af landbrugets arealanvendelse på markniveau og effekter på natur og miljø. Herunder analyser af eksisterende og fremtidige politikker og disses effekt i forhold til bl.a. habitat- og vandrammedirektivet
- Regulering og planlægning af arealanvendelse, implementering og institutionelle løsninger

Deltema 5.2 Miljøeffekter af grøn omstilling og bæredygtighedsanalyser

- Optimering af nye recirkuleringsteknologier og implementering med henblik på at reducere emissioner af miljøfremmede stoffer og uden skadelige virkninger på jordens mikroorganismer/fauna og økosystemtjenester
- Evaluering af miljøeffekter ved grøn omlægning, herunder øget udnyttelse af organiske affaldsstrømme og effekter på miljømæssig og human sundhed, især via skæbne af patogener og kemiske kontaminanter gennem recirkulering af biomasse (fx organisk affald fra industri og husholdninger) mellem land og by
- Impact-pathway modellering, økonomisk værdisætning samt effekter af grøn omstilling på arealanvendelse og økosystemtjenester samt kemiske og biologiske undersøgelser

- Mikrobiologisk diversitet og funktionalitet inklusiv samspil med planter og invertebrater er afgørende for jordkvalitet og vigtige jord- økosystemtjenester som C, N og P kredsløb og ressourcestrømme samt som genbank for fremtidig anvendelse
- Livscyklusanalyser af ændringer i produktion, teknologi, forsyningssystemer og/eller lokalisering af virksomheder/energiforsyning, med henblik på yderligere forståelse af muligheder for at anvende affald til ressourcer, samt af forudsætningerne for at fremme de mest miljøvenlige teknologivalg - og udviklinger
- Øget ressourceeffektivitet og recirkulering af næringsstoffer mellem land og by og effekter på jordfertilitet, samt undersøgelse af påvirkning på mikrobielt drevne jordparametre såsom kulstofbalance og emission af klimagasser
- Udvikling og anvendelse af bæredygtighedsanalyser af aktiviteter på tværs af sektorer mhp. at forstå hvordan ændringer i ressourcestrømme mellem samfund og miljø, samt indenfor og mellem sektorer kan reducere eller øge påvirkninger på miljø og klima. Dette vil inkludere udvikling af interdisciplinære modeller
- Analyser af velfærdseffekter ved udnyttelse af naturkapital, uønskede effekter og værdi/værdiforringelse ift. Økosystemer

Deltoma 5.3 Atmosfæriske kredsløb, emissioner og afsætning

- Videnopbygning i relation til udvikling i kvælstofafsætningen til naturområder
- Videnopbygning i relation til udvikling i kvælstofafsætning til danske ferskvandsøkosystemer
- Videnopbygning i relation til udvikling i kvælstofafsætningen til danske marine økosystemer. Fokus på bl.a. tøraftsætning af specielt ammoniak, afsætning i kystnære områder, fremtidig udvikling af ammoniak emissionen
- Videnopbygning i relation til udvikling i CO₂ kredsløbet, herunder hav-luft fluksen af CO₂ i områder med hav-is samt betydningen for kulstofkredsløbet i Arktis
- Udvikling af model for atm. CO₂ over Danmark med højopløsning – med speciel fokus de kilder og dræn i de danske marine områder og deres betydning for Danmarks kulstofbudget.
- Videnopbygning i relation til udvikling i kortlivede drivhuskomponenter (fx sod, ozon, lattergas, metan)

Deltoma 5.4 Udnyttelse af biomasse (marine alger, organisk affald fra by og industri)

- Videnopbygning i forbindelse med produktion og udnyttelse af marine alger, herunder udnyttelse af marine alger til energi, foderprotein, fødevarerproduktion og højværdistoffer, samt muligheden for at anvende den CO₂-holdige røggas fra f.eks. kraftværker som kulstofkilde til algerne.
- Videnopbygning vedr. recirkulering af organisk affalds-ressourcer mellem by og land, herunder konvertering til bioenergi og næringsholdige restfraktioner samt deres effekter på jordens kvalitet og kulstofbalance, hvori der ligger et potentiale for kulstofsekvistrering.

Deltoma 5.5 Forskning og rådgivning i relation til råstofforvaltningen i Grønland

- Videnopbygning og forskning vedrørende overvågning og vurdering af miljømæssige effekter råstofeftersforskning og råstofudnyttelse på mine- og olieområdet.
- Varetagelse af databank indeholdende betydelige mængder data vedrørende bl.a. vigtige biodiversitetsområder, kemiske analyseresultater fra overvågning og baggrundsundersøgelser mm.
- Opretholdelse og udbygning af miljøprøvebank indeholdende bl.a. vævsprøver fra de seneste ca. 40 års overvågning af råstofprojekter i Grønland.

C: Beskytte borgerne mod miljørelaterede belastninger og risici for deres sundhed og trivsel

Vand, luftforurening og kemikalier er fortsat nogle af de vigtigste miljøproblemstillinger for borgerne i EU. Verdenssundhedsorganisationen (WHO) anslår, at miljøfaktorer forårsager 15-20 % af alle dødsfald i de europæiske lande. Ifølge OECD vil luftforureningen i byer være den primære miljøårsag til dødsfald på verdensplan i 2050.

Forskning, rådgivning og overvågning skal medvirke til at sikre et videngrundlag for at opnå, evaluere og justere nationale og internationale målsætninger. Nogle af de centrale temaområder der arbejdes med er:

Tema 6 Luft

6.1 Luftkvalitet og atmosfærisk transport af sundhedsskadelige partikler og gasser

Tema 7 Risikovurdering af miljørelaterede belastninger og nye teknologier

7.1 Effekter og risikovurdering af miljøfremmede stoffer, bioteknologi og grøn teknologi

7.2 Biologiske effekter af GMP, kemikalier, pesticider og nanopartikler

7.3 Miljøfarlige stoffer i marine miljøer, herunder effekter af langtransporteret forurening (Arktis)

Tema 8 Klima - effekter og tilpasning

8.1 Klimaændringers effekter på samfundet, herunder klimatilpasning

8.2 Klimaændringers effekter på sundhed

8.3 Klimaændringers effekter på vand og natur

8.4 Klimaeffekter i arktiske økosystemer

Tema 6 Luft

Forskningen er relateret til og giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til EU's Luftkvalitetsdirektiver, NEC (National Emission Ceiling)-direktivet, PRTR (Pollutant Release and transfer Register), Geneve konventionen, FN-Konventionen for lang-transporteret grænseoverskridende luftforurening (LRTAP), ECA'er (Emission Control Areas), samt nationale indsatser som miljøzoner/renluftzoner brændeovnsregulering og beskyttelse af sårbar natur.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

- Luftforureningskoncentrationer, eksponeringer, effekter og reguleringstiltag
- Den luftbårne forurenings påvirkning af human sundhed, kilderne til den sundhedsskadelige luftforurening og virkemidler til begrænsning af luftforureningen.
- Status, prognoser og udviklingstendenser for luftkvalitet og for udviklingen af luftkvaliteten, herunder viden om reguleringstiltag for luftkvalitet.
- Befolkningens eksponering for luftforurening samt vurdering af overholdelse af grænseværdierne.
- Den atmosfæriske omdannelse og transport af luftforurening via luften på såvel lokal som regional og hemisfærisk skala.
- Integrerede modelsystemer i forhold til integrated impact assessment
- Overvågning af luftkvalitet baseret på målinger og modelberegninger, inkl. deposition på naturarealer (se også under tema 1 Natur og terrestriske økosystemer).

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

a) Fagdatacenter for luftkvalitet

- Programovervågning
- Yde overvågningsfaglig programrådgivning, herunder at bidrage til revision og justeringer af overvågningsprogrammet samt levere løbende faglig sparring.
- Metodeudvikling og kvalitetssikring
 - Forestå forskningsbaseret og operationel metodeudvikling for prøvetagning mv.
 - Udarbejde og vedligeholde tekniske anvisninger for prøvetagning og dataanalyse til sikring af koordineret og systematisk dataindsamling, herunder at der anvendes fælles målemetoder og standarder og af tilfredsstillende kvalitet
 - Kvalitetssikring og dataindberetning af data indsamlet af DCE i forbindelse med overvågningsprogrammet.
- Rapportering
 - Udarbejde udkast til paradigmer for faglig rapportering af delprogrammer
 - Bearbejde overvågningsdata og udarbejde rapport om udvikling og status på overvågningen indenfor delprogrammerne
 - Udarbejde forslag til og afrapportere fokuspunkter til den nationale rapportering
 - Indrapportere overvågningsdata til nationale og internationale databaser

- Data
 - Sikre at den landsdækkende datasamling er opdateret og kvalitetssikrer med data indsamlet af staten og understøtter at data er let tilgængelige
 - Varetage drift, vedligehold og videreudvikling af de nationale databaser
- Videndeling
 - Udarbejde faglige oplæg og deltage i møder i fagkoordinationsgrupperne samt på de årlige fagmøder
- Konkrete overvågningsopgaver
 - Det landsdækkende luftkvalitetsmåleprogram (LMP)
 - Baggrundsovervågningsprogrammet for luftkvalitet og atmosfærisk afsætning (BOP)
 - Nationalt referencelaboratorium for luftkvalitet

Inden for området forestår DCE enten hele eller dele af dataindsamlingen, databearbejdning og den primære kvalitetssikring.

- b) DCE repræsenterer Danmark ved møde i forbindelse med EIONET, 1-2 årlige møder
- c) DCE deltager i arbejdsgrupper under LRTRAP-konventionen (EMEP). (EMEP er protokollen om "Financing of the Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe")
- d) DCE repræsenterer Danmark i Task Force on Measurements and Modelling (TFMM), Task force on hemispheric transport of air pollution (HTAP)
- e) DCE deltager i Aquilla og Fairmode (så vidt muligt) i relation til EU
- f) Emissionsopgørelser – luft
 - UN-ECE protokollerne under CLRTAP (Convention on Long-range Transboundary Air Pollution)
 - DCE beregner den danske udledning af forurenende stoffer til atmosfæren (emissionsopgørelser) i henhold til danske forpligtelser i internationale konventioner, rådsbeslutninger og direktiver (SO₂, NO_x, VOC og NH₃ ift. NEC-direktiv og partikler, tungmetaller og POP'er ift. LRTAP-konventionen).
 - PRTR Protokollen og PRTR forordningen
 - DCE varetager beregningen af emissioner fra landbrug på baggrund af husdyrindberetningen i forbindelse med Danmarks PRTR rapportering til EU og implementering af UNECE- protokollen PRTR (Pollution Release and Transfer Register).
 - DCE varetager beregning af diffuse emissioner under PRTR
 - NEC-direktivet og andre luftemissionsdirektiver
 - DCE rapporterer årligt data til NEC-direktivet til MST. Data omfatter foreløbige emissionsopgørelse for det foregående år og endelige opgørelser for tidligere år, samt fremskrivninger i henhold til direktivets bestemmelser.
 - DCE deltager i arbejdsgruppe under UN-ECE:
 - - Task Force on Emissions inventory and projections (TFEIP)

Forskningsfokus 2014-17:

Deltoma 6.1 Luftkvalitet og atmosfærisk transport af sundhedsskadelig luftforurening

- Videnopbygning i relation til de processer og komponenter (partikler, organiske stoffer, tungmetaller) som styrer luftforureningsniveauet i Danmark
- Videnopbygning relateret til forståelse af sammenhængen mellem luftforurening (navnlig partikulær) og negative sundhedsmæssige effekter, kildeallokering samt økonomisk værdisætning.
- Videnopbygning i relation til udviklingstendenser og scenarier for udviklingen af luftforureningen
- Viden om hvad der påvirker borgeres trivsel (herunder betydningen af beskyttelse mod risici), udvikling af sunde og attraktive byer, borgerinddragelse, reguleringsmekanismer, værdi af at begrænse forurening (reduktion i tabte leveår).
- Videnopbygningen inkluderer kilder til og spredning af pollen, svampesporer og mikroorganismer, der forårsager allergi eller sygdom hos mennesker.
- Videnopbygning i relation til udviklingstendenser og styrende faktorer for luftkvaliteten i Danmark. Fokus på en forbedret offentlig information samt adgang til resultater fra overvågningen
- Videnopbygning i forhold til processer der påvirker transport af miljøfremmede stoffer til Arktis, specielt med fokus på kvik sølv, POP'er og kortlivede drivhuskomponenter.
- Fokus bl.a. på processtudier til at forbedre forståelsen af POP'er's skæbne i miljøet.
- Brug af modeller til at identificere nye kontaminanter.
- Videnopbygning i relation til spredning af luftforurening og regulering af udslip i lokalmiljøet

Tema 7 Risikovurdering af miljørelaterede belastninger og nye teknologier

Forskningen er relateret til og giver grundlag for forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til EU's kemikalierregulering (REACH), Vandrammedirektiv, Habitatdirektiv, Fuglebeskyttelsesdirektiv Havstrategidirektiv, det kommende EU direktiv om maritime spatial planning, internationale konventioner som Biodiversitetskonventionen, Østersøhandlingsplanen (BSAP), Nordsøkonventionen og Stockholmkonventionen, samt nationale indsatser som Pesticidhandlingsplanen, Klimatilpasningsstrategien, Ressourcestrategien, Vand- og Naturplaner, jordforureningsloven mv.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

- Miljøfarlige stoffer, herunder om analysekvalitet, analysekvalitetssikring, analysemetoder og prøvetagning
- Præstationsprøvning (NEXT programmet)
- Forureninger i miljøprøver og prøver fra forbrugerprodukter, planter, dyr og mennesker
- Detektion af gener og bakterier i miljøet
- Biologisk oprensning (bioremediering og phytoremediering)
- Risikovurdering af GMM og GMO
- Risikovurdering af miljøfremmede stoffer og metaller i miljøet
- Effekter af pesticider
- Kvalitetskriterier for jord og vand
- Effekter af miljøfarlige stoffer på terrestriske og akvatiske økosystemer
- Miljøeffekter ift. nanopartikler
- Miljøfremmede stoffer i forbindelse med affaldshåndtering og spildevandsrensning

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) DCE gennemfører "Fingeraftryksanalyser" fra olieforureninger på havområdet, som led i forureningsbekæmpelsen på havområdet iht. aftale mellem Forsvarsministeriet og Miljøministeriet
- b) Økologisk risikovurdering af GMM i tilknytning til indesluttet anvendelse, udsætning – herunder forsøgsudsætning – og markedsføring m.m. i medfør af EU direktiv EU90/219 om indesluttet anvendelse, EU 2001/18 om udsætning og EU 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer
- c) Rådgivning i forbindelse med Miljøstyrelsen tilsyns og håndhævelsesforpligtelse vedr. mikroorganismer

- d) Skriftlig kommentering af 5-10 OECD-risikovurderingsrapporter eller andre relevante dokumenter såsom technical guidance dokumenter eller andre bidrag til opgaver der relaterer sig til myndighedernes kemikalievurderingsarbejde.
- e) Medlem af arbejdsgrupper under OECD-working party of manufactured nanomaterials, herunder tilbagerapportering til MST.
- f) Økologisk risikovurdering af GMP i tilknytning til indesluttet anvendelse, udsætning – herunder forsøgsudsætning – og markedsføring m.m. i medfør af EU direktiv EU90/219 om indesluttet anvendelse, EU 2001/18 om udsætning og EU 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer
- g) Medlem af ekspertkomitéer i EU og Miljøstyrelsen
- h) Medlem af EMEA, Committee for Veterinary Medicinal Products, Environmental Risk Assessment Working Party
- i) Medlem af EFSA PPR Panel, Working Group on Guidance Document on Persistence in Soil (Ecotoxicology)
- j) Cheminova-faglig vurdering af analyse-specifikationer ifm. udbud/tilbud
- k) Miljøkvalitetskrav til vand

Forskningsfokus 2014-17:

Deltema 7.1 Effekter og risikovurdering af miljøfarlige stoffer, bioteknologi og grøn teknologi

- Effekter af bl.a. GMO, mikrobiologiske bekæmpelsesmidler, probiotika, antibiotikaresistens, bioremediering, mikroorganismer generelt på biogeokemi og biodiversitet og andre Jordkvalitetsparametre.
- Videnopbygning inden for miljøfremmede stoffers eksponering i miljøet, herunder transport, fordeling, bioakkumulering, effekter og omdannelse i miljøet, baseret på målinger og processtudier.
- Videnopbygning om menneskers eksponering til miljøfremmede stoffer.
- Videnopbygning om nye kontaminanter og miljøfremmede stoffer af "emerging concern".
- Optimering af tekniske og biologiske processer med henblik på at reducere emissioner.
- Videnopbygning til understøttelse af regulering, grænseværdier, miljøkvalitetskriterier og REACH.
- Miljøfremmede stoffers omdannelsesprocesser i miljø, biota og i tekniske processer herunder nedbrydningsprodukter, samt deres skæbne og effekter.
- Videnopbygning om hvordan fremtidens energisystemer og energiforbrug vil påvirke miljø, klima og sundhed, samt de tilhørende velfærdsøkonomiske omkostninger, og hvordan negative påvirkninger kan minimeres gennem valg af teknologi, regulering og viden om adfærd.
- Videnopbygning vedrørende spredning af patogener og kontaminanter samt utilsigtede effekter af anvendte mikroorganismer (fx til mineralisering af P).
- Videnopbygning omkring eksterne omkostninger ved energiproduktion og –forbrug.

Deltema 7.2 Biologiske effekter af GMP, kemikalier, pesticider og nanopartikler

- Videnopbygning om pesticiders forekomst og effekt, herunder opbygning af viden til at etablere teknologi og grundlaget for valg af biologiske indikatorer som kan kontrollere at miljøindsatsen virker (her eksempelvis reduceret pesticidforbrug)
- Videnopbygning vedrørende effekter, risikovurdering og overvågning af genetisk modificerede organismer i relation til EU forordning 1829/2003 og EU direktiv 2001/18.

- Videnopbygning om integrerede effekter fra kemikalier og andre påvirkninger.
- Videnopbygning vedrørende risikovurdering og effekter af pesticider.
- Miljøeffekter af nanoteknologiske produkter.
- Udbygge videngrundlaget vedr. miljøfarlige stoffer og fauna i vandløb samt betydningen af interaktion mellem miljøfarlige stoffer og andre stressorer i vandløbsøkosystemer.
- Udbygge videngrundlaget vedr. samspillet mellem miljøfarlige stoffer og marine habitater og økosystemer

Deltema 7.3 Miljøfarlige stoffer i akvatiske miljøer, herunder effekter af langtransporteret forurening (Arktis)

- Videnopbygning om forekomst og skæbne af miljøfarlige stoffer i de akvatiske miljø.
- Videnopbygning om biologisk effekter forårsaget af miljøfarlige stoffer.
- Videnopbygning om "marint affald "
- Videnopbygning i forhold langtransporteret forurening og dens effekter på dyr på højere trofiske niveauer i Arktis.
- Videnopbygning i relation til transport af miljøfarlige stoffer til Arktis (kviksølv og andre tungmetaller, POP'er)

Tema 8 Klimaændringer, effekter og tilpasning

Forskningen er relateret til og giver grundlag for en klimaintegreret, forskningsbaseret rådgivning og overvågning i relation til EU's Vandrammedirektiv, Habitatdirektiv, Havstrategidirektiv, det kommende EU direktiv om maritime spatial planning, internationale konventioner som Biodiversitetskonventionen, Østersøhandlingsplanen (BSAP), samt nationale indsatser som Pesticidhandlingsplanen, Klimatilpasningsstrategien, Ressourcestrategien, Vand- og Naturplaner mv.

Kompetencerne i forhold til forskningsbaseret rådgivning omfatter:

Klimatilpasning – politikker og reguleringer, arealanvendelse, CO₂-beregninger, cost-benefit beregninger, energiscenarier, partikler, vand- og naturplaner, biodiversitet. Effekter af klimaændringer på terrestriske og akvatiske processer, arter, habitater og økosystemer.

Forskningsfokus 2014-17:

Deltema 8.1 Klimaændringers effekter på samfundet, herunder klimatilpasning

- Regulering af klimatilpasning med omkostningseffektive virkemidler, borgerinddragelse, udnyttelse af økosystemer til klimatilpasning.
- Rekreationsmuligheder og klimatilpasningstiltag, sunde og attraktive byer /boligområder.
- Videnopbygning i relation til klimaændringers indflydelse på fremtidige luftforureningskoncentrationer og påvirkning af miljøet.
- Videnopbygning i relation til modeller i forhold til vekselvirkning mellem luftforurening og klimaændringer
- Videreudvikling af den rumlige planlægning af naturarealer og økosystemtjenester mhp klimatilpasningen samt klimaeffekter på arealanvendelse og funktioner.
- Videnopbygning inden for mekanismerne for klimatilpasning, herunder sammenhæng mellem forbrugeres adfærd, regionale aktiviteter og lovgivning.

Deltema 8.2 Klimaændringers effekter på sundhed

- Videnopbygning i relation til klimaændringers indflydelse på fremtidige luftforureningskoncentrationer og påvirkning af sundhed.
- Videnopbygning i relation til klimaændringers indflydelse på dannelse, overlevelse og geografisk spredning af patogene mikroorganismer samt allergi-udløsende svampesporer og pollen.

Deltema 8.3 Klimaændringers effekter på vand og natur

- Videnopbygning i effekt af klimaforandringer på ferskvandssystemer, inkl. vurdering af sårbarhed over for klimaændringer og modellering af økologiske processer.

- Videnopbygning om terrestriske organismers tilpasningsevne til ændrede klimavilkår.
- Videnopbygning i effekter af klimaforandringer på marine processer, arter, habitater og økosystemer, herunder vurdering af sårbarhed overfor klimaændringer og udvikling af økologiske modeller

Deltema 8.4 Klimaeffekter i arktiske økosystemer

- Videnopbygning om arktiske økosystemers tilpasning til ændrede klimavilkår
- Videnopbygning om arktiske marine habitater og økosystemer
- Videnopbygning i forhold til monitoring i Arktis, herunder beskyttelse af biodiversitet
- Videnopbygning i relation til nye målemetoder til studier i det Arktiske miljø
- Videnopbygning i relation til transport af luftforureningskomponenter til Arktis

Tværgående

Tværgående metodiske temaer er:

Tema 9: Koordinering af Natur- og Miljøovervågning

9.1 Koordinering af NOVANA

9.2 Fælles databaser

9.3 Internationale aftaler/konventioner

Tema 10: Data

10.1 INSPIRE og GMES

Tema 9 Koordinering af Natur- og Miljøovervågning

Deltema 9.1 Koordinering af NOVANA

Kompetencer til forskningsbaseret rådgivning og overvågning:

- Faglig rådgivning ved revision af overvågningsprogrammet
- Faglige input til strategigruppen, planlægnings- og strategigruppen og faglige koordinationsgrupper i NST, faglige møder m.v.
- Koordinere input fra DCE's fagdatacentre vedr. drift og revision af overvågningsprogrammet til Planlægnings og Styringssekretariatet (PSS) og løbende samarbejde hermed
- Faglig rådgivning/bidrag til faglige arbejdsgrupper nedsat af MIM under overvågningsprogrammet
- Årligt udarbejde "faglige sammenfatning" af overvågningsprogrammets resultater vedr. naturens og vandmiljøets tilstand og udvikling ud fra fagdatacentrene NOVANA rapporter om Vandmiljø og Natur
- Ansvarlig for udarbejdelse af programbeskrivelsens del 2 for NOVANA når denne skal opdateres
- Bidrage ved behovsopgørelser omkring tværgående data og ved aftaler vedr. køb af klimadata hos DMI og andre aftaler vedrørende køb af eksterne parter data
- Samarbejde/koordinering med NST og faglig rådgivning relateret til overvågning, herunder evt. faglige bidrag i forbindelse med ministerbetjening, bl.a. ved besvarelse af Folketingsspørgsmål.
- Status for dataindsamling og dataindlæggelse i fælles databaser af overvågningsdata
- Varetage STANDAT sekretariatsfunktionen

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) Faglige input til diverse nedsatte grupper i regi af overvågningen, herunder koordinering af fagdatacentrenes input og kommentering af udsendt materiale.
- b) Sammenfatte fagdatacentrenes NOVANA-rapporter til Vandmiljø og Natur 2014.
- c) Deltagelse i, bidrag til arbejdet i faglige undergrupper/tværgående grupper, årlig interessant møde, herunder bidrage vedr. udarbejdelse og færdiggørelse af de sidste 4-5 data tekniske anvisninger i 2015.
- d) Bidrage ved ny aftale om klimadataleverance med DMI og involverede aktører på AU og bidrage ved andre køb af tværgående data.
- e) Overordnet koordinering ift. NOVANA-modeludviklingsprojektet
- f) Faglig bidrag ved ministerbetjening og Folketingsspørgsmål
- g) Opdatering af notat om databaser af fælles interesse med MIM
- h) Vedligeholde koder og kodelister i Standat og Stancode, løbende servicering af brugerne og Standatstyringsgruppen. Understøtte fortsat udvikling af Stancode, herunder hjemmeside og udstilling af web-services og i 2015 sætte ny version af hjemmeside i drift.

Deltema 9.2 Fælles databaser

Kompetencer til forskningsbaseret rådgivning og overvågning:

Under Miljøministeriets dataansvar sikre tilstedeværelse af en opdateret og kvalitetssikret, landsdækkende datasamlinger vedrørende overfladevand¹, luft, natur og landovervågning.

Varetagelse drift, vedligeholdelse, videreudvikling af de fælles databaserne vedrørende overfladevand² (herunder drift og vedligeholdelse af fagsystemet HYMER), luft, og landovervågning samt den vedligeholde og videreudvikle visse delkomponenter af Danmarks Naturdata, kvalitetssikrer data i alle databaser ved:

A. Standardiseringsopgaver i relation til OIO standardiseringsudvalget for Miljødata med tilhørende undergrupper, datamodeller, dataudvekslingsformater, fællesoffentlig brugerstyring, arkitektur og IT-infrastruktur, standardisering og retningslinjer internt i DCE.

B. Løbende dataflow fra fagsystemer, måleudstyr, instrumenter og anden dataindlæggelse/-overførsel, kontrol af at data er indlagt korrekt, korrespondance med Naturstyrelsens lokale enheder om kvalitetskontrol. Implementere ændringer i datamodeller, -struktur, tabeller, indlæggelsesformularer m.m. grundet justeringer i overvågningsprogrammet, evt. ændrede krav i fx kvalitetssikringsprocedurer, nye IT-teknologier, ændringer i brugerstyring, andre prioriterede brugerbehov o.l. For nogle af databaserne vedligeholdelse og udvikling af nummererings- og referencesystemer. Løbende optimering af performance, vedligeholdelse og opdatering af beskrivelser og dokumentation, oprettelse af nye stationer/observationssteder.

C. Brugergrænseflade/grænseflade til udvalgte databaser: Drifte, vedligeholde og i mindre omfang videreudvikle brugergrænsefladen (web-siderne) ift. de fælles databaser. Drifte og vedligeholde indlæsnings-, hent og vis data og udvalgte beregningsfunktionaliteter. I mindre omfang videreudvikle ovenstående i en tæt dialog med brugerne i Naturstyrelsens enheder eller som konsekvens af ændringer i IT-teknologi, brugerstyring, NOVANA programmet o.l. Efter aftale drifte og vedligeholde og videreudvikle funktionaliteter, der stiller data til rådighed for DMP. Løbende optimere performance, opdatere dokumentation, hjælpefunktioner m.v.

D. Kvalitetssikring (opgaver ud over fagdatacentrenes traditionelle kvalitetskontrol ved den faglige rapportering). Drifte, vedligeholde og i et mindre omfang videreudvikle system til kvalitetssikring og -mærkning af data og af kvalitetssikringsværktøjer for NST's og fagdatacentrenes brugere. Løbende tilbagemelding til MIM's lokale enheder vedr. kvalitetskontrol. Administration af kvalitetsmærker i dialog med brugerne. Vedligeholde oversigter over kvalitetsstatus for data. Vejlede og assistere MIM's lokale enheder i forbindelse med indlæggelse og kvalitetskontrol af ældre data. Løbende optimere performance af kvalitetssikringssystemer. Vedligeholde og opdatere dokumentation.

E. Øvrige opgaver: Drift af data og webservere, PC'er og diske i udviklings-, test-, DEMO- og produktionsmiljøerne. Vedligeholdelsesudgifter og afskrivning af hardware, licenser til software herunder HYMER, udgifter køb af konsulent for DCE. Evt. tilpasning af hardware som følge af ændret IT-teknologi og ændringer i brugerstyring o.l. Daglig backup af DCE's databaser. Administration af brugere til DCE's databaser, tildeling af

¹ For rammeaftalen 2014-2017 har parterne indgået specifik aftale om ændret samarbejde vedr. overfladevandsdatabasen i løbet af perioden.

² do.

rolle og rettigheder, vedligeholdelse af rolle-rettighedsmodellen og løbende kontakt med DMP herom. Deltagelse i brugerfora/følgegrupper i MIM og DMP regi. Øvrige møder med MIM, DMP inkl. den overordnede projektledelse og koordinering af aktiviteterne i DCE. Udarbejdelse af driftsdokumentation og dokumentation grundet justeringer/ændringer i brugerfladen, applikationer, databaser m.v. Rådgive MIM ift. fælles databaser, datamodeller og definition og specifikationer omkring kvalitetssikring.

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) Deltage i OIO standardiseringsudvalg, standardiseringsopgaver aftalt med MIM, herunder i samarbejde med DMP. Aftalte standardiseringsopgaver i relation til det fællesoffentlige digitaliseringsprojekt for overfladevand.
- b) Dagligt dataflow og kvalitetssikring og kommunikation med de lokale enheder (MIM). Etablere dataflow for resterende emner i WinBio, implementere dataflow til FiskBase og AquaBase. Etablere tilhørende kvalitetssikrings- og evt. beregningsfunktionaliteter. Afklare dataflow/dataindlæggelse i ODA for resterende dataemner uden fagsystem. Klargøre en version af ODA's datamodel til Naturstyrelse som indeholder alle overfladevandsdataemner
- c) Drift af DCE's databaser, backup, vedligeholdelse og aftalt videreudvikling af de fælles databaser ift. overfladevand, luft og landovervågning samt HYMER samt aftale komponenter på Danmarks Naturdata. Etablere dataflow til ODA for nye dataemner (feltnmålinger) i HYMER
- d) Brugerservicering og brugerstyring ift. DCE's databaser. For ODA forbedre graffunktionaliteter, skifte komponent teknologi, lave værktøj til at redigere web-forsiden og verifikationsværktøj til brugerfladeverifikation, færdiggøre fagdatacenterkontrol funktionaliteter. Efter aftale bidrage med yderligere data til Vand på DAI og Luft på DAI og andre dataadgangsprodukter. Oprettelse af ny observationssteder/målestationer også for kommunalstations ved modtagelse af data fra vandfagsystemerne
- e) Deltagelse i styre-, følge og faglige grupper ift. fælles databaser med MIM og DMP, implementere aftalte brugerønsker.
- f) Fortsat assistere NST med at facilitere kvalitetssikring af vandmiljødata fra før 2006 som skal overføres til ODA og generelt medvirke til at andre ældre overvågningsdata indlægges i de fælles dataser. Flytte resterende NO VANA data fra AQUA og MADS til ODA.
- g) Bistå med konsekvensanalyse og anden aftalt rådgivning inden rammerne ifm. med etablering af en fællesoffentlig overfladevandsdatabase (SURF), herunder levere en opdateret ODA datamodel og kopi af NOVANA data i ODA. Medvirke til at identificere behov for funktionaliteter ift. SURF.
- h) Optimere server og driftsmiljø for databaserne (nye servere og nye software versioner). Løbende backup, brugerservicering (oprette nye brugere), opfølgning på henvendelser m.v.

Deltema 9.3 Internationale aftaler/konventioner

Kompetencer til forskningsbaseret rådgivning og overvågning:

Koordinere DCE's faglige bistand vedrørende rapportering (data såvel som rapporter), mødedeltagelse, faglig rådgivning, assessments, projektbidrag m.v. ift. internationale opgaver i relation til EU, internationale konventioner og aftaler - jf. nævnte konventioner/direktiver i nærværende bilag.

Data og faglig rapportering ift. nogle forpligtigelser til OSPAR og HELCOM.

Mødedeltagelse herunder mødeledelse, faglige input/kommentering m.v. ift. visse grupper/komiteer under HELCOM, OSPAR samt i relation til miljøfarlige stoffer.

Faste opgaver inden for rammeaftalen omfatter primo 2015:

- a) Kommentering af dokumenter og notater, bidrag til mandat-papirer, projektforslag m.v.
- b) Deltagelse i forberedelsesmøder og afrapportering fra disse
- c) Data og faglig rapportering af RID2014 og PLC2014 (PLC6 assessment – stor rapportering i 2015).
- d) Bidrage (faglige input, mødeaktivitet) til 2. Holistic Assessment (HELCOM) og OSPAR Assessment 2017
- e) Udgivelse af PLC-5.5 hovedrapport, afslutte arbejdet med revision af PLC guidelines, lede arbejdet med udarbejdelse af PLC-6 rapport, koordinere dataindsamling til PLC6 assessment, medvirke ved færdiggørelse af nye PLC rapporteringsregneark med indbyggede kvalitetssikrings funktionaliteter og input ny WEB-brugerflade. Lede og forestå færdigudvikling af "HELCOM Core Pressure Indicator for Nutrients" og en næringsstofs input indikator for OSPAR. Lede og lave en stor del af opfølgningssystem for HELCOM reduktionsmål for næringsstoffer OSPAR RID guidelines.
- f) Deltagelse i og faglige bidrag til HELCOM PRESSURE, lede og lave faglige bidrag ny arbejdsgruppe HELCOM REDCORE (chairman), forberedelse og ledelse af møder og projekter (HELCOM PLC6, HELCOM PLUS) og faglige bidrag til andre HELCOM grupper. Forestå forberedelse af og lede workshops om betydning af grænseoverskridende næringsstofftilførsler og retention i oplande samt omkring usikkerhed på opgørelse af stoftilførsler til Østersøen
- g) Deltagelse i og faglige bidrag til OSPAR INPUT gruppen
- h) Deltagelse i og faglige bidrag til nordisk screeningsgruppe om nye miljøfarlige stoffer
- i) I regi af Nordisk Ministerråd og deltagelse i internationalt netværk for institutioner som arbejder med nye miljøfarlige stoffer i miljøet (NORMAN)
- j) Bidrag og koordinering af øvrig rapportering og faglige bidrag i relation til internationalt arbejde herunder ikke mindst i relation til Havstrategi Direktivet

Tema 10 Data

Kompetencer til forskningsbaseret rådgivning og overvågning:

Deltema 10.1 INSPIRE og GMES

- a) Bistå NST og MST med rådgivning og arbejdet med metadata og dataharmonisering i relation til implementering af INSPIRE-direktivet i relation til de fagspecifikke emner, der vedrører DCE's fagdataområder
- b) Geografiske referencedata

DCE vedligeholder den nationale database over vandløbsoplande - i forbindelse med specifikation og modellering af grunddata for overfladevand kan DCE bistå og rådgive vedr. valg og anvendelse af referencer (nøgler) til vandløbsoplande samt opdatering på grundlag af Danmarks Højdemodel og afklaring af muligheder for at anvende databasen som det fælles offentlige datagrundlag for vandløbsoplande.

I 2015 kan DCE bistå GST med anbefaling om behov for GIS data om dræn, vandløb, søer, oplande og om højdemodel i relation til GST's GD3 projekt.

Endvidere vil DCE afklare og evt. iværksætte et pilot projekt om metodeudvikling for oplandsgenerering.

AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsunderstøttelse af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet 2015-2018

Indhold

- 1. Samarbejdsområde**
- 2. Større opgaver som AU/DCE varetager for Klima-, Energi- og Bygningsministeriet**
- 3. Myndighedsbetjening, faglig rådgivning og understøttelse**
- 4. Samarbejde i forhold til internationale konventioner**
- 5. Andre områder**

1. Samarbejdsområde

AU/DCE varetager forskningsbaseret myndighedsunderstøttelse af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet på området emissionsopgørelser under Klimakonventionen, Kyotoprotokollen og EU-lovgivningen.

AU/DCE's opgaver på emissionsområdet omfatter væsentligst overvågnings- og dataopgaver samt faglig rådgivning, herunder faglige vurderinger, konkret risikovurdering og udarbejdelse af notater, rapporter m.v., bidrag til betjening af minister og Folketing og deltagelse i nationale og internationale arbejdsgrupper som beskrevet nedenfor. De særlige afrapporteringsforpligtelser som Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har på klimaområdet, og som AU/DCE har ansvaret for, er beskrevet nedenfor sammen med de specifikke fagområder, opgaver og leverancer, som AU/DCE har i forhold til Klima-, Energi- og Bygningsministeriet.

I henhold til aftale mellem Miljøministeriet og Klima-, Energi- og Bygningsministeriet afsættes der under AU/DCE's rammeaftale med Miljøministeriet 6 ÅV pr. år til de nedenfor beskrevne klimaaftaler på emissionsområdet.

De generelle forhold vedrørende AU/DCE's leverancer til Klima-, Energi- og Bygningsministeriet er de samme, som fremgår af de generelle dele af rammeaftalen med Miljøministeriet.

2. Større opgaver som AU/DCE varetager for Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

AU/DCE varetager en række større og væsentlige opgaver for Klima-, Energi- og Bygningsministeriet. Inden for disse yder AU/DCE forskningsbaseret understøttelse af myndighedsbetjening, faglig rådgivning og anden understøttelse i tilknytning til nedenstående områder.

2.1 Emissionsopgørelser.

Beregning af de danske udledninger af forurenende stoffer og drivhusgasser til atmosfæren (emissionsopgørelser) i henhold til danske forpligtelser i internationale konventioner, rådsbeslutninger og direktiver (Klimakonventionen, Kyotoprotokol og EU's monitoringsmekanisme). Rapportering af emissionsopgørelserne til konventioner og EU. Opretholdelse og videreudvikling af det danske Nationale System (NS) for emissionsopgørelser i henhold til Kyotoprotokollen, herunder med kvalitetskontrol og kvalitetsstyring.

AU/DCE's opgaveansvar under Klimakonventionen med tilhørende Kyotoprotokol samt under EU's overvågningsmekanisme for CO₂ og andre drivhusgasser, jf. aftale om overflytning af overvågningsopgaver fra MST/ENS til AU/DCE pr. 1. januar 2001 - omfatter følgende opgaver:

- under FN:

- 1) AU/DCE er den institution, som er udpeget til at varetage opgaven med at fremsende rigsfællesskabets emissionsopgørelser under Klimakonventionen og Kyoto-protokollen.
- 2) AU/DCE skal opretholde det Nationale System til emissionsopgørelser etableret i overensstemmelse med retningslinjerne herfor under Kyoto-protokollen¹ og vedligeholde, opdatere og udbygge det i henhold til anbefalinger fra evalueringer² gennemført under konventionen og protokollen. Indtil andet måtte blive aftalt vil AU/DCE modtage opgørelser af Danmarks udledninger af kraftige drivhusgasser (HFC'er, PFC'er og SF6) fra Miljøstyrelsen (eller dennes konsulent, som pt. er PlanMiljø), og opgørelser af udledninger fra og optag i skove fra Naturstyrelsen (eller dennes konsulent, som pt. er Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning under Københavns Universitets Natur- og Biovidenskabelige Fakultet).
- 3) AU/DCE skal årligt indberette rigsfællesskabets drivhusgasopgørelser mv. til Klimasekretariatet i Bonn senest den 15. april i overensstemmelse med UNFCCC's retningslinjer herfor³, herunder den såkaldte Nationale Emissions Rapport (National Inventory Report) - inkl. ajourførte opgørelser af drivhusgasemissioner m.v. i det fælles rapporteringsformat (Common Reporting Format), hvor AU/DCE sammenstiller rigsfællesskabets oplysninger ud fra oplysninger modtaget fra Grønland og Færøerne (forudsat data modtages rettidigt og afrapporterbare) og de oplysninger om Danmarks udledninger og optag af drivhusgasser, som AU/DCE tilvejebringer og rapporterer til EU. Til brug under konventionen omfatter dette bl.a. CRF-tabeller med data for rigsfællesskabets samlede udledning og optag af drivhusgasser, og til brug under protokollen omfatter dette p.t. CRF-tabeller med data for Danmarks og Grønlands samlede udledning og optag af drivhusgasser.
- 4) AU/DCE skal i den årlige indberetning den 15. april inkludere oplysninger om eventuelle ændringer i det Nationale System til emissionsopgørelser.
- 5) AU/DCE skal forestå besvarelse af spørgsmål til det Nationale System og emissionsopgørelserne – herunder i forbindelse med evalueringer under konventionen og protokollen, ligesom AU/DCE varetager kommentering og data-check i forbindelse med danske data og oplysninger i rapporter fra Klimasekretariatet.
- 6) AU/DCE skal fortsætte og gerne udbygge sin deltagelse i evalueringer af andre landes opgørelser af udledninger og optag af drivhusgasser.

¹ NatSys-GL: <http://unfccc.int/resource/docs/2005/cmp1/eng/08a03.pdf> (side 14-20)

² Inden for de aftalte ressourcer til klima-rapporteringerne til EU og FN foretager AU/DCE opgørelserne og rapporteringerne i overensstemmelse med de gældende rapporteringskrav og efter eventuelle anbefalinger fra FN's evalueringsskema. Såfremt nye rapporteringsregler eller anbefalingerne under de gældende kræver et væsentligt forøget ressourceforbrug til de årlige opgørelser og rapporteringer, vil det kunne tages op i forbindelse med forhandlingerne om det følgende års kontrakt på baggrund af et konkret forslag fra AU/DCE.

³ For 2014 rapporteringen: UNFCCC-GL: <http://unfccc.int/resource/docs/2004/sbsta/08.pdf> og for CRF-LULUCF <http://unfccc.int/resource/docs/2005/cop11/eng/05a02.pdf#page=2>. For 2015 rapporteringen og fremefter: http://unfccc.int/files/meetings/warsaw_nov_2013/decisions/application/pdf/cop19_inv_rep_gdln.pdf & http://unfccc.int/files/meetings/warsaw_nov_2013/decisions/application/pdf/cmp9_578.pdf

- 7) AU/DCE skal efter nærmere aftale deltage i internationale forhandlinger vedrørende konventionens og protokollens krav til opgørelse, rapportering og evaluering af drivhusgasemissioner m.v.

- i EU:

- 8) AU/DCE skal årligt senest den 15. januar – i overensstemmelse med retningslinjerne for emissionsopgørelser og vejledninger i god praksis fra FN's klimapanel (IPCC)⁴ – opgøre og - i overensstemmelse med EU's retningslinjer⁵ - indberette Danmarks udledninger og optag af drivhusgasser samt indikatorer m.v. – herunder data i CRF-format og øvrige oplysninger i et NIR-udkast - til Europakommissionen i Bruxelles og det Europæiske Miljøagentur i København. Indtil andet måtte blive aftalt vil AU/DCE modtage opgørelser af Danmarks udledninger af kraftige drivhusgasser (HFC'er, PFC'er og SF6) fra Miljøstyrelsen (eller dennes konsulent, som pt. er PlanMiljø), og opgørelser af udledninger fra og optag i skove fra Naturstyrelsen (eller dennes konsulent, som pt. er Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning under Københavns Universitets Natur- og Biovidenskabelige Fakultet).
- 9) AU/DCE skal årligt senest den 15. marts indberette opdaterede og fejlrettede data (CRF) og oplysninger (NIR) til Europakommissionen i Bruxelles og Det Europæiske Miljøagentur i København i overensstemmelse med EU's retningslinjer.
- 10) AU/DCE skal forestå besvarelse af spørgsmål til det Nationale System og emissionsopgørelserne – herunder i forbindelse med evalueringer i EU, ligesom AU/DCE varetager kommentering og data-check i forbindelse med danske data og oplysninger i rapporter fra Europakommissionen og Det Europæiske Miljøagentur.
- 11) AU/DCE deltager i møder i EU's arbejdsgruppe om emissionsopgørelser (WG-I) under den af Europa-kommissionen nedsatte komité, jf. Rådsbeslutningen om en monitoringsmekanisme.

3. Myndighedsbetjening og faglig rådgivning

AU/DCE understøtter Klima-, Energi- og Bygningsministeriets arbejde i tilknytning til nedenstående love, konventioner, aftaler m.v.:

- Løbende rådgivning på klimaområdet, herunder i forbindelse med implementering af klimaforpligtelser, virkemidlers effekter på udledninger og optag af drivhusgasser under hensyntagen til retningslinjerne for drivhusgasopgørelser, fremskrivninger af udledninger og optag af drivhusgasser under hensyntagen til retningslinjerne for drivhusgasopgørelser og internationalt arbejde, hvor sidstnævnte bl.a. omfatter deltagelse i EU-Klimakomitéens arbejdsgruppe om emissionsopgørelser (WG1).

⁴ For 2014 rapporteringen: IPCC1996: <http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/gl/invs1.htm> [IPCC2006: <http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/index.htm>], IPCC-GPG: <http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/gp/english/> , IPCC-GPGLULUCF: <http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/gp/lulucf/gp/lulucf.htm>. For 2015 rapporteringen og fremefter: <http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/> & http://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/home/2013KPSupplementaryGuidance_inv.html

⁵ Retningslinjerne i rådsforordningen om en monitoringsmekanisme <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:165:0013:0040:EN:PDF>

- Ad hoc rådgivningsopgaver på klimaområdet, hvortil der ud af de 6 årsværk som udgangspunkt er afsat 150 timer, som løbende kan rekvireres efter ”den gode bestilling” (se rammeaftalens bilag 5). Efter behov og skriftlig aftale kan dette timetal justeres. DCE giver besked, når der resterer 15 timer af det initiale timetal til ad hoc rådgivningsopgaver. Efter anmodning skal DCE aflevere regnskab for timeforbruget til ad hoc rådgivningsopgaver.
- Det forventes, at AU/DCE løbende udvikler kompetencer inden for det faglige projektområde: emissionsopgørelser for drivhusgasser ved at gennemføre forskningsprojekter finansieret af fx Det Strategiske Forskningsråd, PSO midler, EU mv.

4. Samarbejde i forhold til internationale konventioner og EU

AU/DCE skal rapportere emissionsopgørelser og baggrundsdata til følgende konventioner og direktiver:

Forenede Nationers rammekonvention for klimaforandringer (UNFCCC) fra 1992:

<http://unfccc.int/text/resource/docs/convkp/conveng.pdf>

Kyoto Protokollen fra 1997:

<http://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.pdf>

EU's Monitoring Mechanism Regulation fra 2013:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:165:0013:0040:EN:PDF>

I ovennævnte afsnit 2, 3 og 4 er samarbejdet mellem AU/DCE og Klima-, Energi- og Bygningsministeriet beskrevet i forhold til de internationale aftaler, konventioner og EU-lovgivning.

5. Andre områder

Klima i Arktis

AU/DCE gennemfører arktisk klimaeffektmonitoring og videreudvikling af monitoringen i forhold til individer, populationers og økosystemers respons på klimaændringer og tilbagekoblinger til lokale, regionale og globale klima-forhold. De konkrete opgaver AU/DCE udfører i tilknytning hertil, finansieres af støtte fra bl.a. Klimastøtten til Arktis (KEBMIN) og Miljøstøtten til Arktis (MIM) med udgangspunkt i de prioriteringer og bestemmelser, der gælder for administrationen af ordningerne.

Kulstofbinding i jord

AU/DCE leder et større projekt (”SINKS2”), som har til formål at dokumentere kulstofmængder og -ændringer i levende biomasse, død biomasse og i jord i skov og landbrug fra 1990 og frem som følge af Danmarks ratificering af Kyotoaftalens art. 3.3. samt tilvalg af Forest Management, Cropland Management og Grassland Management under art. 3.4. Projektet udføres i samarbejde med Institut for Agroøkologi (AU) og Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (KU) og finansieres under en særskilt bevilling.

Publicering i forbindelse med forskningsbaseret myndighedsbetjening

Før sammenlægningen af sektorforskningsinstitutioner med universiteterne var publicering i forbindelse med forskningsbaseret myndighedsbetjening reguleret af sektorforskningsloven. For de institutioner, der er integreret med universiteterne, finder loven ikke længere anvendelse, og Videnskabsministeriet har derfor udarbejdet et notat (UBST 29.1.2008) med retningslinjer for publicering af forskningsbaseret myndighedsbetjening på disse områder.

Problemstillingen drejer sig om at, på den ene side må en myndighed ikke yde bestemmende indflydelse på hvilke forskningsresultater, der publiceres eller hvilke konklusioner, der drages af forskeren. På den anden side har publikationer og rapporter stor betydning for myndighedens regelfastsættelse eller myndighedsudøvelse, og samtidig offentliggørelse til myndighed og offentlighed kan være ødelæggende for myndighedens mulighed for at agere inden for love og bestemmelser.

Videnskabsministeriets retningslinjer har som udgangspunkt, at et universitet har ret og pligt til at offentliggøre alle forskningsresultater. Det gælder også for aktiviteter, som gennemføres for en myndighed i henhold til aftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening.

I retningslinjerne peges imidlertid også på, at der kan være grund til at modificere udgangspunktet i tilfælde, hvor offentliggørelse er tidskritisk for myndighedsudøvelsen. Omvendt kan der også forekomme tilfælde, hvor en myndighed ønsker at offentliggøre en rapport med resultater, der er fremsendt til, men endnu ikke accepteret af et videnskabeligt tidsskrift. I disse tilfælde bør universitetet gå i dialog med myndigheden, så offentliggørelse først sker på et tidspunkt, der er hensigtsmæssigt for myndighedsudøvelsen eller den videnskabelige publicering.

Da det specielt for myndighedsudøvelsen kan være vanskeligt på forhånd at definere, hvad der vil være tidskritisk, anbefaler Videnskabsministeriet, at der til aftaler om forskningsbaseret myndighedsbetjening tilknyttes bilag, der behandler disse problemstillinger.

Aftale mellem Miljøministeriet og AU

I tilknytning til rammeaftalen om forskningsbaseret myndighedsbetjening fra AU/DCE har Miljøministeriet og AU indgået følgende aftale om publicering i forbindelse med forskningsbaseret myndighedsbetjening:

Såvel forskning som den øvrige myndighedsbetjening udgør vigtige bidrag til Miljøministeriets arbejde med at udvikle og implementere en videnbaseret miljøpolitik. Begge parter lægger vægt på at vedligeholde et tæt samarbejde om overførsel af viden fra AU/DCE til Miljøministeriet. Begge parter lægger også vægt på, at viden om miljøpolitikens grundlag og miljø- og naturtilstanden i det hele taget formidles bredt til offentligheden, såvel gennem Miljøministeriets som AU/DCE's distributionskanaler.

I rammeaftalen mellem AU og Miljøministeriet er det derfor aftalt at:

<i>AU/DCE forpligter sig til at orientere Miljøministeriet forud for udsendelse af nyheder og rapporter mv. med et indhold, der kan være af væsentlig betydning for den politiske dagsorden eller offentlige debat. I forbindelse med nyheder om sådanne emner sendes en tidlig orientering til</i>

Miljøministeriets departement med henblik på, at Miljøministeriet kan forberede sig på offentliggørelse af nyheden

AU/DCE forpligter sig til som leverandør af forskningsbaseret myndighedsbetjening at følge de retningslinjer for publicering, der er aftalt mellem Videnskabsministeriet, Miljøministeriet, Økonomi- og erhvervsministeriet, Transportministeriet, Fødevareministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (UBST notat af 29. 1. 2008). For så vidt angår materiale udarbejdet på baggrund af konkrete bestillinger fra Miljøministeriet sker offentliggørelse heraf efter konkret aftale.

Parterne har indgået en aftale omkring orientering og offentliggørelse af rapporter m.v., som bl.a. indebærer kvartalsvis fremsendelse af en rapport pipeline fra AU/DCE til Miljøministeriet med opfølgning på de enkelte offentliggørelser efter behov."

Rapportpipeline

Rapportpipeline er en kommenteret oversigt over rapporter mv. fra AU/DCE, der forventes udgivet i det kommende halve år.¹ Den bruges til at orientere Miljøministeriet forud for udsendelse af rapporter mv. Pipeline er et fælles sagsbehandlingsredskab for Miljøministeriet og AU/DCE til at identificere hvilke rapporter mv., fra AU/DCE der kan være tidskritiske eller der skal orienteres særligt om.

Pipeline udarbejdes af AU/DCE. Den opdateres og fremsendes til Miljøministeriets departement hver tredje måned, som herefter kommenterer den.

Pipeline omfatter data om den enkelte udgivelse (titel, indhold, publikationstype, AU/DCE og MIM kontaktperson). Her ud over anføres oplysninger om planlagt tidspunkt for publicering og forventede konklusioner med de forbehold, der nødvendigvis må være i forhold hertil.

For hver enkelt udgivelse på rapportpipeline angives endvidere det forventede behov for orientering af minister eller styrelse mv. AU/DCE giver sin vurdering, men det er Miljøministeriet, der afgør, om der konkret er behov.

Efter modtagelsen af rapportpipeline fremsender Miljøministeriet eventuelle bemærkninger til AU/DCE, som indarbejdes i rapportpipeline.

Pipeline udgør herefter en liste over, hvilke rapporter mv. der skal følges op på i forbindelse med udgivelse.

Det er aftalt, at offentliggørelse af rapporter med resultater af overvågningsprogrammet NOVANA sker på følgende måde: Samlerapporten offentliggøres af Miljøministeriet, Naturstyrelsen. Delrapporter som udarbejdes af fagdatacentre under AU/DCE offentliggøres koordineret med offentliggørelse af samlerapporten. Det er Miljøministeriet som fastlægger tidspunkt for offentliggørelse.

Miljøministeriet står for den videre sagsbehandling med opfølgning, bistået af AU/DCE. For 2014 er der aftalt følgende detaljer omkring tidspunkter, kontaktpersoner og procedurer:

Rapportpipeline i 2015

Der er aftalt nedenstående terminer for AU/DCE's fremsendelse af rapportpipeline i 2015:

¹ Rapporter mv., der udarbejdes for en ekstern rekvirent (uden for AU/DCE og Miljøministeriet) opføres ikke på pipeline, såfremt rekvirenten ikke ønsker den medtaget.

- 27. marts 2015
- 5. juni 2015
- 2. oktober 2015
- 11. december 2015

Rapportpipelinen fremsendes af AU/DCE v. Lone Winge til Miljøministeriet, Naturstyrelsen v. Bent Sørensen. Miljøministeriet fremsender eventuelle bemærkninger til rapportpipelinen retur senest to uger efter modtagelsen, og disse indarbejdes i rapportpipelinen.

Behovet for orientering af minister eller styrelse mv. angives for hver enkelt udgivelse på rapportpipelinen. AU/DCE giver sin vurdering, men det er Miljøministeriet, der afgør, om der er behov for orientering. Der er følgende muligheder:

1. *Miljøministeren og evt. FMPU skal orienteres.*

I dette tilfælde påfører Miljøministeriet navnet på den sagsbehandler i ministeriet, der skal orienteres, i bemærkningerne til pipelinen. Den faglige medarbejder i AU/DCE orienterer herefter sagsbehandleren i Miljøministeriet om den pågældende udgivelse, så vidt muligt 3 uger før offentliggørelse. Orienteringen skal ske på mail med kopi til pressechefen i Miljøministeriets departement. Hvis e-mailen undtagelsesvis ikke kan adresseres til en navngiven sagsbehandler i Miljøministeriet har AU/DCE's faglige medarbejder ansvaret for at orienteringen bliver sendt til direktionssekretariatet i den berørte styrelse i Miljøministeriet.

Orienteringen skal omfatte en række faste punkter som emne og væsentlige konklusioner, dato for forventet offentliggørelse, hvordan offentliggørelsen finder sted (Nyt fra DCE, tip til journalist mm., efter aftale med informationsmedarbejderne) etc. Derudover medsendes relevant materiale, fx (udkast til) rapport eller videnskabelig/populærfaglig artikel.

Det er altså Miljøministeriet, som udarbejder en eventuel orientering til ministeren mv. samt talepinde. Såfremt ministeriet ønsker bistand fra AU/DCE til dette, skal de konkrete formuleringer aftales.

2. *En (eller flere) af styrelserne skal orienteres.*

I de tilfælde hvor en styrelse ønsker at blive orienteret om offentliggørelse af fx en rapport, fremsender AU/DCE's faglige medarbejder orienteringen på mail, så vidt muligt 10 arbejdsdage før forventet offentliggørelse til den af Miljøministeriet på pipelinen navngivne sagsbehandler med kopi til AU/DCE, dce@au.dk.

3. *Hverken styrelse eller miljøminister skal orienteres*

AU/DCE foretager sig som udgangspunkt intet i forhold til Miljøministeriet i forbindelse med offentliggørelsen. Miljøministeriet har mulighed for at orientere sig om disse udgivelser via AU/DCE's nyhedstjeneste.

Øvrige forhold

Rapportpipelinen skal som udgangspunkt omfatte alle udgivelser, der er aktuelle i forhold til Miljøministeriets myndighedsudøvelse og forvaltning.

Parterne er enige om, at såfremt der er udgivelser fra AU/DCE, som Miljøministeriet også bør orienteres om, men som ikke fremgår af rapportpipelinen, eller hvis AU/DCE har grund til at formode, at dele af AU/DCE's arbejde vil give anledning til offentlig debat, vil AU/DCE så vidt muligt 10 arbejdsdage før forventet offentliggørelse gå i dialog med Miljøministeriet med henblik på at afklare behovet for en orientering. Tvivlsspørgsmål afklares med Miljøministeriets departement.

Parterne er endvidere enige om, at såfremt Miljøministeriet ønsker at offentliggøre videnskabelige resultater, som af AU/DCE er fremsendt til, men endnu ikke accepteret af et videnskabeligt tidsskrift, vil ministeriet i videst muligt omfang imødekomme ønsker fra AU/DCE om at udskyde offentliggørelsen til accept af den videnskabelige publicering foreligger.

Den gode proces og leverance ved forskningsbaseret rådgivning

Indledning	1
To virkeligheder mødes	2
Den Gode Bestilling	3
Opgaver <i>ikke</i> omfattet af bestillingsskabelonen	3
Opgaver omfattet af bestillingsskabelonen	4
<i>Ad hoc opgaver</i>	4
Opmærksomhedspunkter og retningslinjer for samarbejder ikke omfattet af bestillingsskabelonen	4
<i>Medlemskaber/deltagelse i råd/udvalg/arbejdsgrupper</i>	4
<i>Høringer</i>	5
<i>Øvrige forhold</i>	5

Indledning

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) blev i forbindelse med reformen af forsknings- og universitetsområdet i 2007 en del af Aarhus Universitet (AU). I forlængelse heraf indgik AU og Miljøministeriet (MIM) en aftale omkring DMU's forskningsbaserede myndighedsbetjening til MIM. Pr. 1. juli 2011 er DMU blevet erstattet af en ny organisation: AU/DCE, som herefter er den organisatoriske ramme og identitet for AU's videnuudveksling inden for miljø og energi, særligt med henblik på den forskningsbaserede myndighedsbetjening til MIM. AU/DCE er central ind- og udgang for MIM i relation til sektorrelateret forskning, overvågning og forskellige typer af myndighedsrådgivning, samt populærfaglig formidling. Forskningsmiljøerne er tilknyttet nye institutter ved AU men er samtidig tilknyttet AU/DCE og der vil derfor fortsat være et tæt og omfattende samarbejde mellem forskerne og MIMs medarbejdere omkring den forskningsbaserede myndighedsrådgivning. Dette samarbejde er afgørende for at begge parter oplever den forskningsbaserede myndighedsbetjening som succesfuld. Via AU/DCE, som ledes af en direktør og bemannes med en faglig og administrativ stab, varetages den tværgående koordinering og kvalitetssikring, som sikrer helhedsorienteret, brugerrettet og konsistent myndighedsbetjening over for MIM.

AU har et kvalitetsstyringskoncept for faglig rådgivning, som er med til at understøtte kvaliteten af den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Den forskningsbaserede myndighedsbetjening indgår bl.a. i den politiske beslutningsproces i MIM, og for at sikre en gensidig forståelse hos medarbejderne i MIM og AU om de særlige forhold omkring den forskningsbaserede myndighedsrådgivning er der til rammeaftalen mellem AU og MIM udarbejdet nærværende Bilag 5 om "Den gode proces og leverance ved forskningsbaseret rådgivning". Bilaget skal bl.a. være med til at præcisere over for medarbejderne og offentligheden, at samarbejdet mellem AU og MIM bygger på dialog og princippet om, at forskningsfaglig vurdering skal adskilles fra senere beslutning/håndtering fra politikeres og myndigheders side.

Udover hovedaftalen indgår AU løbende en række aftaler (projekter) om rådgivning og bistand til MIM. Disse aftaler (projekter) indgås via AU/DCE og vil også være omfattet af dette notat samt AU's kvalitetsstyringskoncept for faglig rådgivning.

I den udstrækning forskere er personligt udpeget¹ af MIM som eksperter/rådgivere er den enkelte forsker ikke forpligtet af nærværende notat, men opfordres dog til at lade sig inspirere heraf.

To virkeligheder mødes

Hjørnestenen i et velfungerende samarbejde omkring myndighedsrådgivning er en gensidig forståelse og respekt for hinandens virkelighed:

1. på den ene side embedsværkets behov for hurtige, præcise svar på ofte meget komplicerede spørgsmål, dets behov for entydig, kvalitetssikret rådgivning og kontinuitet til tidligere rådgivning på området og dets behov for at tage udgangspunkt i den seneste forskningsbaserede viden i den politiske proces
2. på den anden side universitets behov for stor åbenhed og gennemsigtighed omkring opgaveløsning og universitetets og den enkelte forskers mål om høj forskningsmæssig kvalitet dokumenteret gennem videnskabelige publikationer og stor faglig integritet

De samfunds- og miljømæssige udfordringer som AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsrådgivning skal understøtte MIM i at løse, kræver direkte og åben dialog mellem relevante forskerne og embedsmænd. I denne dialog er relevans, effekt og fremsynethed centrale aspekter i rådgivningen, lige som også overholdelse af armslængdeprincippet og respekt for forskernes integritet er helt afgørende. Der er en gensidig informationsforpligtelse. Ofte ser forskerne kommende udfordringer før politikere og embedsfolk gør. Dialogen medvirker til at beslutningstagere med "rettidig omhu" kan håndtere en given sag. Samtidig kan forskerne via embedsfolkene forberedes på kommende forskningsbehov som følge af f.eks. internationale forhandlinger om miljø, klima eller naturforvaltning.

AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsbetjening indgår ofte som beslutningsgrundlag i MIMs politiske arbejde. Selvom myndighedsbetjeningen foregår i tæt dialog med MIM, så er det til enhver tid AU/DCE's ansvar, at myndighedsbetjeningen er kvalitetssikret og konsistent i forhold til tidligere myndighedsrådgivning, for derved at afværge at der efterfølgende opstår tvivl om kvaliteten af den forskningsbaserede myndighedsbetjening til MIM.

AU/DCE's opgave er i den forskningsbaserede myndighedsbetjening at bidrage med den faglige viden, som danner det faglige fundament for MIMs arbejde. Det betyder, at der skal være en tydelig adskillelse mellem AU/DCE's faglige vurdering i forbindelse med den forskningsbaserede myndighedsbetjening og MIMs brug af den faglige vurdering i ministeriets forvaltningsmæssige arbejde med natur- og miljø og den politiske proces omkring det forvaltningsmæssige arbejde.

Begge parter har behov for stor åbenhed og gennemsigtighed omkring universiteternes faglige bidrag til de politiske beslutningsprocesser og myndighedsvaretagelse. Universiteterne har bl.a. pligt og ret til at offentliggøre, eller på anden vis gennem innovation eller undervisning at nyttiggøre den viden de producerer. Både universitetet og ministeriet er underlagt forvaltnings- og offentlighedsloven.

På den anden side kan MIM have et behov for at udskyde offentliggørelsen af viden fra AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsrådgivning til MIM er færdige med det forvaltningsmæssige eller politiske arbejde, hvori AU/DCE's forskningsbaserede myndighedsbetjening indgår.

I rammeaftalen mellem AU og MIM er det præciseret, at offentliggørelse af forskningsbaseret myndighedsrådgivning skal ske efter konkret aftale mellem AU/DCE og MIM.

¹ Det forudsættes at sådanne funktioner udføres uden for ansættelsen ved universitetet.

Begge parter skal i forbindelse med aftalen om offentliggørelse tage hensyn til, at fristen for offentliggørelsen kan være tidskritisk for MIMs myndighedsudøvelse. Samtidig skal begge parter tage hensyn universiteternes ret og pligt til at offentliggøre. I tilfælde af, at det er nødvendigt at afvige fristen for offentliggørelse afgørende skal det aftales på (vice)direktionsniveau.

På AU/DCE's hjemmeside (under Udgifter) er oversigter over skriftlige bidrag i relation til rådgivning tilgængelige efter offentliggørelse. AU/DCE's udgifter i form af større rapporter er tilgængelige i fuldttekst, øvrige skriftlige bidrag i form af notater o.lign. vil i aftaleperioden også blive gjort tilgængelige i fuldttekst.

For forskningsresultater, som kan have betydning på MIM's ressort, skal MIM orienteres forud for offentliggørelsen. Parterne har indgået en aftale om kvartalsvis orientering om kommende rapporter mv. i form af en rapportpipeline, hvor evt. informationsberedskab ifm. offentliggørelse håndteres.

Den Gode Bestilling

En af forudsætningerne for et velfungerende samarbejde mellem MIM og AU/DCE om den forskningsbaserede myndighedsbetjening er klare aftalte rammer og vilkår for arbejdet. Med henblik på at sikre dette er der udarbejdet en bestillings-skabelon: "Den gode bestilling" (Bilag a), som anvendes ved udførelse af forskningsbaseret myndighedsrådgivning.

Bestillinger, hvor bestillingsskabelonen anvendes, sendes som udgangspunkt til AU/DCE's hovedpostkasse dce@au.dk. I tilfælde af bestillingen sendes til en person i AU skal der tilføjes cc til dce@au.dk. Samtidig sendes bestillingerne cc til AUbestillinger@NST.dk i NST.

Det skal understreges, at principperne i AU's kvalitetsstyringssystem for faglig rådgivning i alle tilfælde skal iagttages (journalisering, faglig kvalitetssikring osv.)

Da aftalen med MIM omfatter flere typer af forskningsbaseret myndighedsbetjening, og da der er behov for forskellige procedurer omkring samarbejdet for de forskellige typer, behandles disse efterfølgende hver for sig.

Opgaver *ikke* omfattet af bestillingsskabelonen

En lang række opgaver i rammeaftalen mellem AU/DCE og MIM er allerede aftalt og kendetegnet ved at skulle løses i en fast rytme (årligt eller med faste intervaller). Det gælder opgaver i relation til overvågning (NOVANA), udarbejdelse af nationale emissionsopgørelser, deltagelse i internationale sammenhænge (HELCOM, biodiversitetskonvention), osv.

Den konkrete forskningsbaserede myndighedsbetjening og leverance vil i forbindelse med disse faste opgaver normalt være beskrevet og defineret og brugen af bestillingsskabelonen er derfor ikke aktuelt. Er indholdet og omfanget af de faste opgaver ikke beskrevet tilstrækkelig bør dette ske med udgangspunkt i skabelonen.

For opgaver, som ligger ud over rammeaftalens forpligtigelser, skal der udarbejdes en særskilt kontrakt for opgaven. Her skal punkterne i "den gode bestilling" anvendes som checkliste for udformningen af kontrakten.

Opgaver omfattet af bestillingsskabelonen

Ad hoc opgaver

I forbindelse med ad hoc myndighedsrådgivning inden for rammeaftalen skal den gode bestilling anvendes. Det første, der i den sammenhæng skal vurderes, er, hvorvidt opgaven har et omfang, som svarer til rammeaftalens ordlyd for ad hoc opgaver: Mindre notater, besvarelse af mails eller telefonisk henvendelse. I tilfælde af, at opgaven forventes at få et større omfang, og således ikke er omfattet af rammeaftalen, skal der udarbejdes en egentlig kontrakt på opgaven (jf. ovenfor).

Telefonisk henvendelse som afsluttes i telefonsamtalen er ikke omfattet af brugen af bestillingsskabelonen. Derimod vil enhver henvendelse som afkræver et skriftligt svar (mail eller notat) som udgangspunkt være omfattet. Der bør dog mht. mailkorrespondance være en vis mulighed for en hurtig og ubureaukratisk arbejdsgang for mindre, uproblematisk forespørgsler.

Opmærksomhedspunkter og retningslinjer for samarbejder ikke omfattet af bestillingsskabelonen

Medlemskaber/deltagelse i råd/udvalg/arbejdsgrupper

Proceduren er typisk, at AU/DCE på opfordring fra myndigheden indstiller en eller flere af sine forskere med netop den ønskede ekspertise til at deltage i arbejdsgruppens møder og i udarbejdelse af arbejdsgrupperapport. Arbejdet følger de retningslinjer, der er fastlagt i gruppens kommissorium og dette notat.

Det er vigtigt, at forskerne er opmærksomme på, at de deltager på vegne af Miljøministeriet med et skriftligt mandat fra Miljøministeriet for arbejdet i f.eks. en EU-arbejdsgruppe eller om forskerne deltager i arbejdsgruppen som repræsentant for AU/DCE og forventes at bidrage med forskningsbaseret viden og rådgivning, herunder f.eks. vurdering af forskellige virkemidlers egnethed til at nå det mål, lovgivningen tilsigter. Ordet "forskningsbaseret" er meget vigtigt i relation til overholdelse af "armslængdeprincippet" i netop disse arbejdsgrupper, der ikke kun har deltagelse af forskere men også af embedsfolk og repræsentanter for erhvervs- og interesseorganisationer.

Det ideelle er, at forskernes input til arbejdsgrupperne – foruden deltagelse i møder og faglige kommentarer i forbindelse med udarbejdelse af arbejdsgruppens rapport – sker i form af særskilte udredninger/notater.

I begrebet "repræsentant for AU/DCE" ligger at man undervejs i arbejdet har ansvaret for at sikre den forskningsfaglige bredde ved at inddrage relevante eksperter i arbejdet. Det vil sige, at man opsøger evt. relevant viden/ny forskning, evt. også i andre forskergrupper ved AU.

Ansvaret for det endelige input til selve arbejdsgrupperapporten ligger hos den forsker, der sidder i arbejdsgruppen, herunder ansvaret for at rådgivningen efterlever retningslinjerne i dette bilag til rammeaftalen. Ofte vil der blive en opfølgning på den færdige arbejdsgrupperapport, f.eks. i form af folketingsspørgsmål. Besvarelse af disse spørgsmål vil følge AU/DCE's sædvanlige procedure for ad hoc myndighedsopgaver, dvs. gå gennem AU/DCE og følge AU's kvalitetsstyringssystem for faglig rådgivning. Både AU/DCE's repræsentant i arbejdsgruppen og evt. andre relevante forskere vil blive inddraget i besvarelsen, som afgives på vegne af AU/DCE.

Som repræsentanter for en forskningsinstitution kan AU/DCE's arbejdsgruppemedlemmer kun tage stilling til spørgsmål, der er baseret på forskningsfaglig viden og erfaringer. I spørgsmål hvor det videnskabelige grundlag er spinkelt er det væsentligt at dette kommenteres og at der redegøres for faglige usikkerheder på den baggrund. Det kan om nødvendigt bedes taget til referat eller indføjet i arbejdsgrupperapporten, hvis man anmodes om at tage stilling til spørgsmål af mere holdningspræget karakter. Der kan opstå situationer, hvor AU/DCE's repræsentant er fagligt uenig med arbejdsgruppens flertal. I sådanne tilfælde kan det være relevant og nødvendigt at bede om en mindretalsudtalelse.

Høringer

Såfremt det for MIM er væsentligt at inddrage AU/DCE's faglighed ifm. forberedelse af lovforslag bør det ske i processen inden den offentlige høring. AU/DCE har ikke qua aftalen med MIM en forpligtelse til at bidrage til den offentlige høringsfase, men er ofte enten direkte eller via AU høringspart. I de tilfælde, hvor AU/DCE har leveret forskningsbaseret myndighedsrådgivning til et lovforslag m.v., og hvor AU/DCE efterfølgende er høringspart og leverer et høringssvar, forventes det, at AU/DCE i høringssvaret er konsistent med den forskningsbaserede myndighedsrådgivning, som er leveret til Miljøministeriet.

Øvrige forhold

Hvis der afholdes møder mellem opdragsgiver og ekspertgruppe, tages referat, der rundsendes til godkendelse af begge parter. Dette gælder også telefon- eller videolinkmøder. Derimod er det ikke nødvendigt med faste procedurer for evt. interne møder på ekspert- eller myndighedssiden. De kapitler, AU/DCE forskere har skrevet eller bidraget til at skrive – herunder også det faglige sammendrag – skal bære forfatterens/forfatternes navn(e) og institutionelle tilhørsforhold, både i indholdsfortegnelsen og på selve kapitlet. Der kan som udgangspunkt ikke optræde fælles forfatterskab af embedsværk og AU/DCE forskere på kapitler til udredninger, rapporter o.l. I det færdige produkt skal klart gøres rede for opgavens "Terms of conditions", dvs. produktet skal indeholde en fyldestgørende beskrivelse af aftalevilkår og proces. Dette kan f.eks. ske i forord eller appendix.

Den Gode Bestilling

I relation til rammeaftalen mellem MIM og AU om forskningsbaseret myndighedsbetjening ved AU/DCE, er der udarbejdet en vejledning (bilag 5) til at sikre en optimal proces, klar ansvarsfordeling og sikker leverancestyring for opgaver inden for forskningsbaseret myndighedsbetjening. Det er her aftalt at anvende denne bestilling for at sikre klare aftaler om konkrete opgaver, hvor der ikke foreligger specifik kontrakt.

1. Hvem bestiller og hvornår?

- ☐ MIM, Departementet, den _____
- ☐ Naturstyrelsen, den _____
- ☐ Miljøstyrelsen, den _____
- ☐ Geodatastyrelsen, den _____
- ☐ _____, den _____

2. Hvad bestilles?

- ☐ et fagligt bidrag til svar
- ☐ et notat med henblik på drøftelse
- ☐ et fagligt bidrag til beslutningsoplæg, svar til Folketinget m.m.
- ☐ andet:

3. Hvem skal modtage?

Hovedmodtager _____

Kopimodtagere _____

(husk altid cc til AU/DCE's hovedpostkasse dce@au.dk og cc til NST's postkasse AUbestillinger@NST.dk)

4. Hvad er baggrunden for bestillingen – hvorfor og til brug for hvad (kort beskrivelse)?

5. Dimensionering af besvarelse

- ☐ kort faktuel svar
- ☐ kort notat kun med allervigtigste litteraturhenvisninger – ca. sidetal: _____
- ☐ bemærkninger til et større dokument, afsnit eller sider, angiv hvilke

☐ andet

6. Evt. en beskrivelse af problemstillingen.

7. Evt. andre relevante oplysninger om særlige forhold af betydning for sagen. Beskrivelse af relevante oplysninger, som bestilleren kender til – og som kan have relevans for AU/DCE's opgaveløsning

8. Proces

Dato for aflevering: _____

☐ Eventuelle milepæle med angivelse af tidsfrist

☐ Oplysning om eventuelle/forventelige mødedatoer

☐ Er andre universiteter/forskningsinstitutioner inddraget i opgaven
hvis ja – hvilke

hvis ja – om hvad

9. Offentliggørelse på AU/DCE's hjemmeside

Faglige bidrag til myndighederne skal som hovedregel offentliggøres så hurtigt som muligt, og det tilstræbes, at der ved opgavens igangsættelse laves en præcis aftale om offentliggørelse.

Nedenfor anføres evt. særlige forhold omkring offentliggørelse:

- ☐ Kan offentliggøres på hjemmeside samtidig med at svar afsendes til MIM
- ☐ Kan offentliggøres 10 arbejdsdage efter afgivelse af svar
- ☐ Kan offentliggøres en måned efter afgivelse af svar
- ☐ Kan offentliggøres den _____
- ☐ En eksakt dato for offentliggørelse kan ikke gives¹
- ☐ Svaret kan ikke offentliggøres på grund af²

¹ Til styregruppemøder med MIM udarbejder AU/DCE en liste over de svar, der ønskes på hjemmesiden og for hvilke, der ikke foreligger afklaring om dato for offentliggørelse

² I de tilfælde, hvor AU/DCE ikke kan offentliggøre svaret, vil AU/DCE inden igangsættelse af opgaven foretage en vurdering af, om AU/DCE kan påtage sig opgaven